Leto XXV., Št. 51 | Ljubljana, nedelja 4. marca 1945 | Preis — Cena 2.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. Telefon št. 31-22, 31-23 31-24.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska c. 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstva: UPI S. A., Milano.

Računi za ljubljansko okr. pri poštnočekovnem zav. št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti Corr. Post. 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 32 lir.

Uredništvo:
Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Die grosse Abwehrschlacht zwischen der Roer und dem Rhein

Vorverlegung der deutschen Stellungen bei Lauban — Sowjetangriffe bei Zobten zerschlagen — Vordringen der Bolschewisten bei Stargard und Dramburg — Übergreifen der Abwehrschlacht im Westen auf den Düsseldorfer Raum — USA-Kräfte drangen gegen Krefeld vor — Erbitterter Kampf um den Neusser Brückenkopf — Heftige Kämpfe in und um Trier

Aus dem Führerhauptquartier, 3. März. (DNB.) Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Unsere Grenadiere haben in wochenlangen heftigen Gefechten an der unteren Drina in Ost-Kroatien starke Angriffe überlegener feindlichen Kräfte zerschlagen, dem Feind hohe blutige Verluste zugefügt und zahlreiche Maschinen- und Handwaffen erbeutet.

In der mittleren Slowakei führten die sowjetischen Angriffe zu geringen Einbrüchen im Raum südlich Schemnitz und Karpfen.

Panzer und Grenadiere zerschlugen beiderseits Zobten die angreifenden Bolschewisten. Im Abschnitt von Lauban wurden in Gegenangriffen unsere Stellungen vorverlegt.

Bolschewistische Panzer konnten trotz hoher Verluste mit Angriffsspitzen aus ihrem Einbruchsraum östlich Stargard bis nordwestlich Dramburg vordringen. Nach Westen eindrehende Teilkräfte wurden aufgefangen, ohne dass sie grösseren Geländegewinn erzielen konnten.

In Ostpommern verhinderten unsere Truppen in erbitterten Abwehrkampf und durch entschlossenen Gegenangriff die Erweiterung der feindlichen Einbruchsschneise, obwohl die Bolschewisten hier neue Kräfte in den Kampf warfen.

Schlachtflieger vernichteten in den beiden letzten Tagen im Kampfraum Rummelsburg 40 sowjetische Panzer und setzten weitere 29 ausser Gefecht.

Unsere in Ostpreussen zäh kämpfenden Divisionen zerschlugen die östlich Lichtenfeld und bei Zinten geführten Durchbruchsangriffe von 5 Sowjetarmeen. Geringe Einbrüche mussten die Bolschewisten mit hohen Verlusten erkaufen. 30 feindliche Panzer wurden vernichtet.

In Kurland blieben die Kämpfe auf geringe Aufklärungstätigkeit beschränkt.

An der Westfront leisteten unsere Verbände östlich und südöstlich Goch auch gestern den nach schwerem Artilleriefeuer angreifenden Engländern und Kanadiern entschlossenem Widerstand. Nach geringem Vordringen blieb der Feind überall im zusammengefassten Abwehrfeuer liegen.

Die grosse Abwehrschlacht zwischen der Roer und dem Rhein hat nach Norden auf den Abschnitt zwischen Kempen und Geldern sowie den Raum nordwestlich Düsseldorf übergegriffen. Während sich im Abschnitt München—Gladbach die eigenen Kräfte weiterhin behaupten, konnten starke Verbände der 9. amerikanischen Armee von Südwesten und Süden her gegen Krefeld vordringen. Um den Brückenkopf Neuss wird erbittert gekämpft, der Erft-Abschnitt südwestlich davon gegen die angreifenden Amerikaner gehalten. Zwischen der Erft und dem Roer-Quellgebiet stehen unsere Truppen in heftiger Abwehr gegen den vordringenden Gegner.

Beiderseits Prüm wurden die erneuten Angriffe des Feindes bis auf einzelne örtliche Einbrüche abgewehrt. Heftige Kämpfe sind in und um Trier im Gange.

An der Westfront verloren die Angreifer gestern 70 Panzer.

Nach einem überraschenden Einbruch in die feindliche Einschliessungsfront vor La Rochelle kehrte eine Angriffsgruppe der Besatzung mit 250 Gefangene in die eigenen Linien zurück. In heftigen Kämpfen wurde der nachdrängende Gegner abgewiesen.

Nördlich und nordöstlich Faenza in Mittelitalien blieben erneute feindliche Vorstösse trotz starken Vorbereitungsfeuers erfolglos.

Nordamerikanische Terrorflieger griffen am gestrigen Tage Dresden, Chemnitz, Magdeburg und Linz an. Es entstanden Schäden vorwiegend in Wohnwiertein. Die Briten warfen Bomben auf Köln und weitere Orte am Mittelrhein. In der vergangenen Nacht wurden Kassel und die Reichshauptstadt angegriffen. In heftigen Luftkämpfen und durch Flakartillerie verloren die Anglo-Amerikaner 60 Flugzeuge, in der Mehrzahl viermotorige Bomber.

Durch Kampfmittel der Kriegsmarine wurden aus dem Themse-Schelde-Verkehr erneut zwei Nachschubdampfer mit zusammen 11.000 BRT versenkt.

Ausser den gestern bereits gemeldeten 918 Abschüssen der Luftwaffe brachten Luftverteidigungskräfte der Kriegsmarine im Monat Februar 100 feindliche Bomber zum Absturz.

Velika obrambna bitka med rekama Roer in Rhein

Nemški položaji pri Laubanu so bili preloženi naprej — Sovjetski napadi pri Zobtenu so bili razbiti — Prodiranje boljševikov pri Stargardu in Dramburgu — Razširjenje obrambne bitke na zapadu na področje pri Düsseldorfu — Severnoameriške sile so prodrle proti Krefeldu — Ogorčena borba za predmostje ob Neusse — Ogorčeni boji v in okoli Trierja

Führerjev glavni stan, 3. marca. (DNB.) Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Naši grenadirji so v večtedenskih ogorčenih bitkah ob spodnji Drini v zapadni Hrvatski razbili močne napade premočnih sovražnikovih sil, prizadejali sovražniku visoke krvne izgube in zaplenili številno ročno in strojno orožje.

V srednji Slovaški so dovedli sovjetski napadi do skromnih vdorov na področju Štavnice in Karpfena.

Oklopniki in grenadirji so razbili boljševike, napadajoče na obeh straneh Zobtena. Na odseku pri Laubanu smo v protinapadih preložili naše položaje naprej.

Boljševiški oklopniki so vkljub visokim izgubam prodrli z napadalnimi ostmi iz svojega vdornega področja severno od Stargarda do severozapadno od Dramburga. Proti zapadu navaljujoče delne sile so bile zaustavljene, ne da bi dosegle večje napredovanje.

V vzhodni Pomorjanski so onemogočile naše čete v ogorčeni obrambni bitki in z odločnim protinapadom razširjenje sovražnikovega vdornega preseka, čeprav so boljševiki vrgli tukaj v borbo nove sile.

Borbeni letalci so uničili v obeh zadnjih dneh na bojnem področju pri Rummelsburgu 40 sovjetskih oklopnikov ter onesposobili 29 nadaljnjih oklopnikov.

Naše v vzhodni Prusiji žilavo se boreče divizije so razbile prebijalne poizkuse petih sovjetskih armad vzhodno od Lichtenfelda in pri Zintenu. Skromne vdore so plačali boljševiki z visokimi izgubami. Uničenih je bilo 30 sovražnikovih oklopnikov.

V Kurlandu so ostali boji omejeni na skromno ogledniško delovanje.

Na zapadnem bojišču so nudili naši oddelki tudi včeraj vzhodno in jugovzhodno od Gocha odločen odpor Angležem in Kanadčanom, ki so napadali po močnem topniškem ognju. Po skromnem napredovanju je obležal sovražnik povsod v osredotočenem obrambnem ognju.

Velika obrambna bitka med rekama Roer in Rhein se je razširila proti severu na odsek med Kempenom in Geldernom, kakor tudi na področje severnozapadno od Düsseldorfa. Medtem ko na odseku München—Gladbach vztrajajo lastne sile, so močni oddelki 9. ameriške armade prodrli naprej z jugozapada in juga proti Krefeldu. Za predmostje Neuss trajajo ogorčeni boji, proti napadajočim Američanom pa drže čete odsek Erft, ki leži jugozapadno od tod. Med Erftom in izvirnim področjem reke Roer se bore naše čete v ogorčeni obrambi proti prodirajočemu sovražniku.

Na obeh straneh Prüma so bili odbiti obnovljeni sovražnikovi napadi do posameznih krajevnih vdorov. V teku so ogorčeni boji v in okoli Trierja.

Na zapadnem bojišču so izgubili napadalci včeraj 70 oklopnikov.

Po presenetljivem vdoru v sovražnikovo obkolitveno bojišče pred La Rochelle se je vrnila neka napadalna skupina posadke z 250 ujetniki v svoje črte. Za njimi prodirajoči sovražnik je bil odbit v ogorčenih bojih.

Severno in severovzhodno od Faenze v srednji Italiji so ostali vkljub močnemu pripravljalnemu ognju brezuspešni sovražnikovi obnovljeni sunki.

Severnoameriški strahovalni letalci so napadli včeraj Dresden, Chemitz, Magdeburg in Linz. Nastala je škoda predvsem v stanovanjskih okrajih. Britanci so vrgli bombe na Köln in nadaljuje kraje ob srednjem Renu. V pretekli noči sta bila napadena Kassel in nemška prestolnica. V ogorčenih letalskih bojih in po protiletalskem topništvu so izgubili Angloameričani 60 letal, po večini štirimotorne bombnike.

Z bojnimi sredstvi vojne mornarice sta bila iz prometa Themze-Schelde ponovno potopljena dva preskrbovalna parnika s skupno 11.000 tonami.

Poleg že včeraj javljenih 918 sestrelitev letalstva so sestrelile letalskoobrambne sile vojne mornarice v mesecu februarju 100 sovražnikovih bombnikov.

Obrambne bitke na vzhodu in zapadu

Sovjetski probojni poizkusi v Šleziji in južni Pomorjanski odbiti — Nadaljnji trdi boji v vzhodni Pomorjanski — Nov obrambni uspeh v Vzhodni Prusiji — Višek obrambne bitke na zapadu

Berlin, 3. marca. V spodnji Šleziji in južni Pomorjanski so prešli Sovjeti v četrtek po dovedbi močnih pehotnih in oklopniških oddelkov ponovno v napade, da bi dosegli prodor. Istočasno pa so z nezmanjšano jakostjo pritiskali v vzhodni Pomorjanski ter v vzhodni Prusiji, tako da je prišlo na vseh dosedanjih žariščih velike obrambne bitke do ogorčenih bojev. Samo v gornji Šleziji ter ob odseku od Odri med Fürstenbergom in severno od Küstrina je bilo bojno delovanje nadalje majhno. Tudi v Kurlandiji se je sovražnik zaradi visokih izgub v poslednjem času zadrževal mirneje.

V spodnji Šleziji sta bili dve težišči: področje železnic, ki vodijo od Breslaua in Striegaua, oziroma Frankensteina in ki jih obvladujejo gorski grebeni Zobtena, ter odsek pri Laubanu. Nemške čete so razbile sovjetske napade na obeh straneh železniške proge Breslau-Schweidnitz ter ob progi Breslau-Striegau. Nemški oklopniki napadli severnozapadno od Zobtena so močno razbremenili uspešno obrambo čet. Tudi na odseku pri Laubanu so preprečile nemške divizije ponovne sovražnikove probojne poizkuse. Jugovzhodno od mesta se je zrušili trikratni sovjetski nočni napad z občutnimi izgubami za napadalca. Nemški grenadirji so s protinapadom ponovno zavzeli važen višinski greben ob južnem robu Laubana. Ob Lausitzer Neisse se je zadrževal sovražnik po neuspehih poslednjih dni v glavnem mirno. Samo proti nemškemu mostišču Gubenu je izvedel nekaj močnejših toda brezuspešnih napadov.

Na trdnjavskem področju Breslaua je ostal položaj v glavnem neizpremenjen. Vzhodno od trga Hindenburg so odbile nemške čete več sovražnikovih napadov v moči bataljona. Tudi posadka trdnjave Glogau je razbila več sovjetskih napadov. Na južnem odseku trdnjave so vdrle šibkejše sovražnikove sile v nemško glavno bojno črto. Nemški oddelki so jih v boju iz bližine potolkli.

Na južnem Pomorjanskem med Pyritzom in severno od Arnswalda so ustvarili Sovjeti v sredo na severnem obrežju Ihne, majhnega pritoka Odre, nekaj mostišč, iz katerih so podvzeli v četrtek več probojnih poizkusov proti severu. V težkih bojih, ki so se odigravali predvsem na obeh straneh Reetza, je utrpel sovražnik visoke izgube na oklopnikih in ljudeh. Samo nemški borbeni letalci so uničili tu 25 sovjetskih oklopnikov ter onesposobili za boj 19 nadaljnjih. Nemški oklopniki pa so uničili s protinapadom 28 nadaljnjih sovražnikovih bojnih voz. Na dveh vdornih mestih so boji še v teku. Pri Pyritzu so preprečile nemške čete sovjetski poizkus odrezati kraj s severovzhoda. Nemška posadka je prizadejala sovražnikovim pehotnim in oklopniškim oddelkom tako visoke izgube, da se je sovjetski napad razpršil ter da so lahko nemške čete očistile dohod do severnega mestnega roba.

Na vzhodnopomorjanskem vdornem področju so dosegla sovražnikova oklopniška krdela, cesto, ki vodi iz Köslina v Schlawe. S protinapadi so razbile nemške čete desni sovjetski bok, prizadejale nasprotnikovim oklopniškim silam visoke izgube ter preprečile razširjenje vdornega področja. Severnozapadno od Neu-Stettina so razbile nemške baterije z neposrednim obstreljevanjem neki sovražnikov napad oklopnikov. Tudi med Heilerodejem in Vislo se je zrušilo več boljševiških razbremenjevalnih napadov.

Drugega dne ponovno azplamtele obrambne bitke v Vzhodni Prusiji so dosegle odlično se boreče nemške čete ponovno jasen uspeh. Tako severno od Mehlsacka kakor severnozapadno od Zintena so razbile sovražnikovo nadmoč ter preprečile vsak prodor. V teh bojih je bilo uničenih skupno 43 sovjetskih oklopnikov, kar je razmeroma zelo visoko število, če se upošteva, da uporabljajo Sovjeti tu mnogo manj oklopnikov.

Boji na zapadu so se premestili na težišču med Venloojem in cesto Düren-Köln proti vzhodu, vendar nasprotnik kljub uporabi najmočnejših sil ni dosegel nameravanega prodora. Nemške žilavo se boreče čete so samo korakoma opuščale ozemlje, obdržale zvezo obrambnega bojišča ter prizadejale neprestano napadajočim oddelkom 9. ameriške armade visoke izgube. Na odseku München-Gladbach in Neuss ter na obeh straneh Grevenbroicha so sedaj v teku še težki oklopniški boji. V Bedburgu, Bergheimu in drugih krajih ob Erftu divjajo ogorčeni hišni boji. Nemško topništvo obstreljuje sovražnikove prehode, sovražnik pa obstreljuje s topniškim ognjem nemške zaporne postojanke in tudi mestne predele Kölna.

»Nemci se borijo kakor obsedeni!«

Stockholm, 3. marca. Naj se angloameriški vojni dopisniki še tako trudijo, da bi povzdignili uspehe svojih čet, morajo vedno znova prinzati vztrajnost in žilavo zagrizenost nemških vojakov. Londonski poročevalski urad »Exchange« poudarja v svojem dnevnem poročilu z zapadnega bojišča nezaslišano odporno silo nemške pehote, ki se bori po izjavah nekega kanadskega častnika naravnost »kakor obsedena«.

Neki poročevalec agencije Reuter, ki se nahaja pri I. kandaski armadi, je posvetil dolgo poročilo občudovanja vredni in neupogljivi borbenosti nemškega vojaka. Tako poroča o nekem majhnem nemškem oddelku, ki se je branil 48 ur proti silovitim napadom kanadske armade s tako vztrajnostjo, da je ni primerjati z nobeno nemško obrambno akcijo od časa invazije. Čeprav so poslali Angloameričani v boj še takšno število oklopnikov, topov, letal in vojakov, so nemške čete vedno vzdržale naval. Fanatičen pogum, tako priznava dopisnik agencije Reuter, je glavni razlog za to, da so se močni angloameriški oklopniški in pehotni oddelki vedno znova zaustavili. Reuterjev dopisnik končuje z izjavo nekega kanadskega častnika, ki je izjavil: »Nemci se borijo kakor obsedeni. Ne da se reči, da jih je preveč tolažilo tisti, ki so, se borijo z neverjetno žilavostjo«.

„Živinsko bistvo boljševizma“

Spoznanje komunistične nevarnosti prodira tudi v Angliji v vedno širše kroge javnosti

Ženeva, 3. marca. Churchill je sicer obsodil barbarsko brutalnost grških komunistov, toda — tako se vprašuje »Weekly Review« — zakaj je ožigosal samo to barbarstvo pred svetovno javnostjo, ker se je vendar v vsaki deželi, kjer so postali boljševiki na povelje Moskve aktivni, v enaki meri pokazalo njihovo »živinsko bistvo«. Tako je to v Finski, Baltskih državah, Romuniji, Bolgariji, Poljski, Madžarski, Italiji, Belgiji in Franciji.

To je Churchillu gotovo znano. »Komunizem pokvari dušo naroda. V miru prinaša lakoto in bedo, v vojni se pokaže kot nesramen in surov«. Te besede je izgovoril Churchill januarja 1940. Dogodki v od zaveznikov »osvobojenih« deželah pa samo potrjujejo pravilnost teh besed. Množični umori so sredstva, ki jih boljševiki povsod uporabljajo. Množični grobovi poljskih častnikov pri Katynu, umor 114 zastopnikov delavskih združenj v Grčiji, deportacija poldrugega milijona poljskih mož, žena in otrok, rekviriranje življenjskih potrebščin ter odvoz celih industrijskih naprav v deželah, ki so jih zasedli Sovjeti, je samo del dejanj, ki so jih izvršili boljševiki, dejanj, ki se resnično vlečejo v neskončnost.

Anglija mirno gleda to ravnanje ter je posegla vmes samo v Grčiji, ker je šlo tamkaj za njene interese. V Teheranu so nekoč sklenili razdeliti Evropo v interesne sfere. Sedaj ko Zedinjene države nočejo več nasprotovati sovjetskim nameram, je postal položaj Anglije še težavnejši. Kje stoji prav za prav Anglija? Odgovor na to je nujnejši kot kdajkoli, ker se očividno uresničujejo napovedi Smutsa o »rdečem kolosu«, ki bo preplavil Evropo«.

Vendar si je treba biti na jasnem, da je to samo posamezen britanski glas. Dejstvo pa, da celo sovjetski prijatelji Britanci tako ostro žigosajo boljševizem, kaže, da so tudi v Angliji krogi, ki ne zapirajo oči pred ogromno nevarnostjo boljševizma.

Spet krvavi spopadi v Grčiji

Stockholm, 3. marca. Kakor javlja londonska poročevalska služba, je prišlo v Grčiji severozapadno od Aten zopet do streljanja, ko je množica ljudi demonstrirala zaradi aretacije pripadnikov ELAS-ovih čet. Več oseb je bilo mrtvih ali ranjenih, neki britanski častnik pa ranjen po granati.

Z mirom v Grčiji, o katerem se je pravkar pohvalil Churchill v spodnji zbornici, ni torej nič. Tam še nadalje vre.

V Moskvi dalje hujskajo proti Finski

Stockholm, 3. marca. »Aftontidningen« poroča, da so dobili moskovski listi v petek iz Helsinkija značilno brzojavko, ki pravi, da položaj na Finskem ni normalen. Skrivno hočejo na vse načine sabotirati sovjetsko-finsko prijateljstvo. Kot primer navajajo, da ni dobilo društvo Finsko-Sovjetsko udruženje za svoja zborovanja na razpolago prostorov, čeprav je nastopil kot govornik neki finski minister. Zgodilo se je celo, da je moralo imeti društvo svoja zborovanja kar na cesti. Nalalje so ljudje potrgali letake tega društva kmalu potem, ko so bili nabiti.

Nov atentat v Kairu

Ženeva, 3. marca. Kakor javlja agencija Reuter iz aKira, so v petek zvečer neznani storilci izvedli atentat na Ahmina Osmana pašo, bivšega finančnega ministra v vladi Nahasa paše. Prišlo je do boja, vendar Osman paša ni bil ranjen. Napadalec je zbežal.

Hinavsko Rooseveltovo poročilo kongresu

Govor političnega sleparja — Nesramna žalitev nemškega vojaka — Norčevanje iz evropskih narodov

Berlin, 3. marca. Potem, ko je dal Churchill v spodnji zbornici svoje poročilo o Jalti, je sedaj tudi ameriški predsednik Roosevelt zadostil svoji dolžnosti s tem, da je predložil kongresu poročilo o svojem zaukazanem sprejemu pri Stalinu. Da je Roosevelt pri tem objavil samo to, kar meni, da lahko predloži ameriškemu parlamentu, zamolčal pa vse, kar so trije svetovni zarotniki v Jalti dejansko sklenili, je jasno. Hinavsko in zlagano je Roosevelt umetno zakril vse, kar je bilo za ameriški narod neprijetno. Zato mu je predvsem prikazal bodočo »svetovno varnostno organizacijo«, ki priča o velikem obsegu njegove fantazije. Prezrl pa je, da bo najmočnejši steber te svetovne mirovne zgradbe boljševizem. O tem, kako se med seboj razumeta boljševizem in mir, pa ni Roosevelt dejal ničesar.

Skoraj ni potrebno, da bi obravnavali v podrobnostih frazarske izjave ameriškega predsednika. Ves njegov govor je bil kopičenje laži, zavijanj resnice in podlega hinavstva. Včasih se je delal mirovnega angela, ki kar koprni hrepenenja, da bi dal svetu resnični mir in svobodo, včasih pa je zopet grozil Nemčiji in Japonski. Kot veren sluga židovstva je sramotil in zasramoval narodni socializem. Pri tem se je povzpel celo do nezaslišane trditve, da so napravili nemški vojaki Jalto in Sebastopol, ki ju je sam videl, za prizorišče »brezobzirnega uničevanja«. »Videl sem Sebastopol in Jalto«, je dejal ta nesramni lažnivec, »in vem, da nimata nemški militarizem in krščanska spodobnost nikakega skupnega mesta na zemlji.«

To je dejal vrhovni poveljnik ameriških letalskih gangsterjev, ki napadajo nemška mesta, podirajo stanovanja nemških civilistov v prah in pepel ter vodijo brezobzirno vojno proti ženam in otrokom. Le tako izpriden stvor, kakor je Roosevelt, si upa podtikati nemškim vojakom »brezobzirno uničevanje«. Kdaj so doživeli ruski kraji tak red in razvoj, kdaj so bili deležni ljudje tamkaj tolikega miru in pozornosti, kakor v časih, ko so nemški vojaki obvladali deželo? Inozemski poročevalci, ki so takrat videli ruske pokrajine, so pisali o tem z občudovanjem. Oni postavljajo Roosevelta na laž.

Roosevelt je tolažil tudi »osvobojene« narode, rekoč, da bo rešil s svojimi zavezniki »politične in gospodarske probleme«, da bo spravil zopet v red njihovo gospodarstvo, ki so ga pripeljali »nacistični roparji na rob propada.«. Po Rooseveltovem mnenju ni res, da bi vladale lakota, beda, revščina in brezposelnost v Franciji, Belgiji, Italiji in v zasedenem delu Nizozemske. Res naj bi tudi ne bilo, da nima prebivalstvo teh dežel niti najnujnejših, za življenje potrebnih stvari, da zmrzujejo otroci in starčki, ter da žive ljudje v topem obupu. Vsa poročila angleških in ameriških dopisnikov in izpovedi vodilnih politikov, ki morajo vedno znova priznavati, da so narodi »osvobojenih« dežel živeli pod nemško okupacijo bolje, naj bi bila torej zlagana? Samo tako podli varalec in goljuf, kakor je Roosevelt, more imeti spričo bede, v katero je spravil s svojimi sozarotniki evropske narode, toliko poguma, da nastopa kot velik zaščitnik teh držav!

Zlagane izjave o njegovi svetovni mirovni organizaciji zvene naravnost zoperno, ako pomislimo, da streme Roosevelt in njegovi židovski pomočniki samo po vzpostavitvi moči ameriškega dolarja, ako vidimo in doživljamo, da pošilja boljševizem, ki naj bi bil glavni nosilec tega mirovnega sistema, svoje stepske horde proti kulturnemu svetu, da more, ropajo, požigajo, skrunijo žene in pobijajo otroke, ki se ne morejo braniti. Ti plutokratski izžemalci in to boljševiško podčloveštvo hočejo biti osrečevalci sveta in prinašalci miru, Roosevelt pa jim še poje slavo! Zato se ne izplača, da bi sploh še kaj polemizirali s takim lažnjivim političnim hazarderjem.

Omeniti pa moramo neko Rooseveltovo priznanje. Sam je dejal, da v Jalti niso govorili o vojni na Pacifiku. Prav tam, kjer bi moral zastopati najvažnejše interese ameriškega naroda, je Roosevelt odpovedal ter odšel s praznimi rokami...

Berlinski listi o Edenovem govoru

Berlin, 3. marca. Edenov govor pred Spodnjo zbornico tvori temo uvodnih člankov berlinskega časopisja. »Völkischer Beobachter« poudarja, da je morala Varšava nuditi Angliji vzrok za vojno proti Nemčiji. Vsa Edenova izjava, ki je pokazala znake utrujenosti in zlovoljnosti, je znova potrdila Churchillova izvajanja o poljskem vprašanju. Poljaki so postali plen Moskve in dobivajo v tolažbo nekaj pobožnih izrekov o neodvisnosti, svobodnih volitvah in nepokritih menicah na stroške Nemčije.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« podčrtava posebno, da je Eden z izjavo, da tako dolgo ni bilo mogoče rešiti poljskega vprašanja, dokler je obstojal koridor, znova priznal, da je bilo nemško prizadevanje za rešitev koridorskega vprašanja primerno za ohranitev miru, da pa je Anglija s svojo pogodbo o jamstvih Poljski namerno razbila možnost za rešitev miru in s tem izzvala drugo svetovno vojno.

Moč Japonske je še neizčrpana

Ženeva, 3. marca. Namestnik ameriškega zunanjega ministra Grew, ki je bil prej ameriški veleposlanik v Tokiju, je izjavil v četrtek zvečer, da se Zedinjenim državam kljub vsemu napredovanju ni posrečilo oslabiti japonski vojni potencial.

Kakor javlja agencija Reuter je ugotovil Grew: »Japonska je še vedno v položaju, da lahko zviša svojo proizvodnjo letal, oklopnikov in topov. Letala lahko hitro nadomesti ter pokliče pod orožje dva nadaljnja milijona izšolanih in fizično primernih vojakov. Japonska je poslala v boj doslej vsako leto četrt milijona novih vojakov.«

Položaj v Rumuniji

Stockholm, 3. marca. Kakor javlja agencija Tass iz Bukarešte, je povedil rumunski kralj sestavo nove vlade dr. Petru Crosi, ki pripada narodno-demokratski fronti in je bil zastopnik ministrskega predsednika v dosedanji vladi.

Reuter pripomnja v »Manchester Guardianu«, da ima položaj v Rumuniji sličnost s položajem na Grškem. Kakor so pristaši organizacije EAM na Grškem nagno pripravljeni, da izvedejo nasilne demonstracije«, tako bo ravnala brikone tudi novo osnovana narodno-demokratska fronta v Rumuniji. Časopis nadaljuje: »V tem primeru so Sovjeti, ki predstavljajo zaseljeno silo, protežirali narodno-demokratsko fronto in priobčili mnoge in ostre članke, v katerih so dolžili ministrskega predsednika generala Radescu, da snuje fašistično diktaturo. General Radescu je odgovoril na vse te članke v svojem zabeležbe vrednem radijskem nagovoru, v katerem je ostro napadel ljudi »brez Boga in domovine«, ki hočejo uničiti deželo.

»Vendar se je moral general Radescu umakniti — se zaključuje poročilo. — Malo verjetno je, da bo lažje presoditi pravico in krivico položaja kakor na Grškem. Vsekakor pa bi pozdravili, če bi izvedeli, kako bodo v tem primeru uporabili krimsko izjavo.«

Rooseveltov odposlanec pri papežu

Milan, 2. marca. Čeprav so bili sprejemi pri papežu še za nekaj časa ustavljeni, je sv. Oče danes vendar izjemoma sprejel osebnega zastopnika predsednika Roosevelta Myrona Taylorja. Razgovor, ki je imel »zaupen« značaj, je trajal nad 40 minut. Pri svojem prihodu v Vatikan je imel diplomat s seboj velik bel zapečaten prekinjen. O povodu ustavitve letalskega prometa še ni nobene izjave. Smatrajo, da so zahtevali Sovjeti za lastno uporabo tudi letališče Hywinge in da zaradi tega ni na razpolago drugih ugodnih letališč. Razen tega kroži govorice, da bo ustavljen tudi ladijski promet med Aabojem in Stockholmom. Po nadaljnjih poročilih bodo podvzete pomembne omejitve v železniškem prometu med Helsinki in Aabojem, ker so zahtevali Sovjeti nalaljnje pošiljke lokomotiv.

„Načelo sile spravlja v nevarnost bodoči mir!“

Amsterdam, 3. marca. Pri neki kritiki v Jalti storjenih sklepov o Poljski je izjavil republikanski poslanec Lavrence Smith (Visconsin) pred reprezentančno zbornico: »Ti sklepi predstavljajo umaknitev pred visokim moralničnim stališčem, ki smo ga zavzemali vso vojno. Če kdo sedaj trdi, da bo dobila Poljska »dolgo, iz nemškega telesa iztrgano obalno področje«, tedaj se krade enemu, da se plačuje drugega, kar bi jaz označil kot poizkus norčevanja iz ljudi. Velika Britanija in Zedinjene države sta partnerja pri tem nečednem poslu. S tem objavljamo malim narodom sveto politiko, ki bo vladala v bodočnosti. Priznali smo, da nas vodijo načela sile in politične nujnosti, ki predstavljajo nevarnost za bodoči mir sveta.«

Zatemnitveni čas

za teden, ki začne 5. III. 1945 in teče do vštetega 11. III. 1945, od 18.45 do 6.15

Andrej Andrejevič Vlasov

Življenjska pot velikega sina ruskega naroda

»Volja naroda«, glasilo ruskega narodnega osvobodilnega gibanja objavlja zanimiv članek o voditelju tega mogočnega, za narode Rusije odrešilnega pokreta in poveljniku ROA, generalu Vlasovu. V naslednjem prinašamo članek v obširnejšem izvlečku.

Vsak velik pokret rodi svoje voditelje, v katerih so utelešene za pokret najbolj značilne osnovne črte.

Že od začetka vojne med Sovjetsko unijo in Nemčijo se je v ruskem narodu pojavilo z elementarno silo osvobodilno gibanje, ki je želelo izkoristiti vojno za strmoglavljenje narodu sovražne Stalinove diktature. Konec leta 1942 je stopil na čelo tega gibanja generalni poročnik Andrej Andrejevič Vlasov. Ob tej priliki je objavil spomenico v kateri so dobila svojo formulacijo osnovna načela boja ruskega naroda za neodvisno in svobodno Rusijo brez boljševizma. Vse te osnovne poteze, ki so značilne za silno osvobodilno gibanje narodov Rusije, so našle svoj individualni izraz v vprav v osebnosti Andreja Andrejeviča Vlasova, okrog katerega so se začele zbirat vse zdrave protiboljševiške sile.

V letih stalinske diktature se je v ruskem narodu zakoreninilo nezaupanje do uradne agitacije, ki je slavila in hvalila partijske borce na vseh sovjetskih področjih, vsem na čelu Stalina Džugašvilija, ki je vedno bil »najmodrejši in največji«, »oče in učitelj« itd. T in podobni hlapčevski slavospevi so se že vsem zagabili. Toda razočaranje nad boljševiškimi voditelji ni ubilo v narodnih množicah vroče vere v velikega, pravega ruskega človeka, ki bo prišel nekoč in dvignil narod k pravičn borbi z njegovimi tlačitelji in krvniki. Takega moža so Rusi spoznali v generalu Vlasovu.

Andrej Andrejevič Vlasov je 44 let star. Dobro se še spominja ne samo sovjetske, temveč tudi predrevolucijske Rusije. Ne spominja se je iz plemiškega dvorca ne iz razkošnega vagona, drvečega mimo ubogih ruskih vasi v aristokratska letovišča. Ne, Vlasov je bil trinajsti sin preprostega kmeta, ki se je z žuljavimi rokami trudil da vzgoj svoje otroke. Ni bila to lahka stvar v stari Rusiji. Od mladih nog je okušal Andrej Andrejevič vso bedo in vse težave ruskega delovnega naroda. Čeprav je bilo to življenje znatno boljše kakor pozneje pod boljševiki, vendar Vlasov ne mara povratka v predrevolucijski red carske Rusije.

S pomočjo svojega starejšega brata, vaškega učitelja si je začel Vlasov z najbolj skromnimi sredstvi krčiti pot k izobrazbi. Preživljajoč se v glavnem z instrukcijami, je dovršil duhovno učiteljišče in nato duhovni seminar. Moral se je stiskati v kotičku, najetem pri družini nekega kočijaža na periferiji Nižjega Novgoroda. Pred seboj imamo torej ne pomehkuženega mladeniča, ki živi v izobilju, temveč kmečkega sina, polnega uporne volje, da si izkrči pot v življenje. Vprav ta uporna volja mladeniča, ki se je čutil tesno združenega s svojim narodom, ga je vodila tudi v njegovi nadaljni borbi z življenjem in mu oblikovala ono veliko neuklonljivo lastnost, ki se je pokazala pri kasnejšem generalu in vojskovodji.

Za notranji lik Andreja Andrejeviča Vlasova je značilno tudi njegovo ponašanje prva leta po oktobrski revoluciji. Večina ruskih množic je spočetka sprejela boljševike z nezaupanjem in odporom. Šele odločilne politične napake »belogarmejcev«, med katerimi so za hrbtom plemenitih idealistov pustolovci raznega kova nadaljevali izžemanje ljudstva, so med množicami vzbudile prijaznejše razpoloženje do Lenina. V teh odločilnih letih je šel Vlasov po poti, značilni za mili one preprostih Rusov. Stal je sprva ob strani in se vpisal na univerzo v Nižjem Novgorodu leta 1918., kar že samo po sebi dokazuje, da se ni hotel slepo vreči v objem boljševizmu, ki je zadal smrtni udarec nacionalni Rusiji. Šele pozneje, ko so se »belogarmejci« kompromitirali in je bil tudi sam mobiliziran v rdečo vojsko, je Vlasov opredelil linijo svojega nadaljnjega postopanja. Kot oficir rdeče vojske se je boril na Donu in Maniču ter pri tem pokazal velike sposobnosti vojnega starešine. Zaradi njih je bil poklican v divizijski štab, a kmalu se je prostovoljno vrnil k četam. Ta prva leta revolucije je bil Vlasov prepričan, da izpolnjuje voljo naroda, ko se bori v vrstah rdečih. V teh letih se je tudi odločil, da ostane vojak.

Po končanj državljanski vojni, ko je bila rdeča vojska znižana od 6 milijonov na 600 tisoč mož, je začel Vlasov svojo kariero kot četni komandir. Dvigal se je potem od stopnje do stopnje in se seznanjal z vsemi vojaškimi posli. Za svojo skrbno vnemo in znanje je prejel celo vrsto pohval in nagrad. Značilno je, da je pri tem do leta 1930. ostal izven komunistične partije služeč tako narodu, ne pa boljševizmu. Toda prilike stalinske diktture niso dalje dopuščale, da bi mogel biti poveljnik v rdeči vojski, kdor ni imel partijske izkaznice. Zato je bil tudi Vlasov prisiljen l. 1930 stopiti v stranko. V naslednjih letih je bil na važnih položajih, najprej v štabu leningrajskega, nato pa v štabu kijevskega okrožja. Na vse mogoče načine se je trudil, da bi kljub slabi organizaciji rdeče vojske, ki jo je izvajal Vorošilov in za njim Timošenko, dosegel čim boljše rezultate pri izvežbanju vojakov in komandirjev. Pri tem delu se je izkazal tudi za izbornega organizatorja.

L. 1938 je bil Vlasov imenovan za načelnika štaba pri sovjetskem vojaškem svetovalcu na Kitajskem generalu Čerepanovu. V tem novem komplificranem ambijenu se je izkazalo, da ni le odličen vojaški strokovnjak, temveč tudi mož z izrednim diplomatičnim talentom in širokim političnim obzorjem. Svojo nalogo je izvršil tako vzorno, da je bil od Čangkajšeka odlikovan z zlatim Zmajevim redom. Vendar ga vsi ti uspehi in hitro napredovanje niso zaneljali, da bi se odvrnil od naroda in se vrat na nos priključil Stalinovi okolici, kakor so to storili mnogi drugi sovjetski generali. Ostal je v prvi vrsti vojak, ki vidi svoje poslanstvo v tem, da z vsemi možnimi sredstvi krepi vojaško moč svoje domovine. Pod njegovim povelstvom stoječa 99 strelska divizija je zaslovela kot ena najboljših. Za ta uspeh, ne pa za politične manevre pred Stalinom, je dobil Leninov red.

Januarja 1941 je postal Vlasov poveljnik 4 motoriziranega korpusa s sedežem v Lvovu. Ta edinica je ob izbruhu vojne z Nemčijo prestregla prve udarce. Sred razpada sovjetske fronte se je Vlasov z njo v neverjetno težkih prilikah mojstrsko prebil iz nemškega obroča in jo odpljal k Berdičevu. Poveljniki rdeče vojske Timošenko, Vorošilov in Budjoni ki so izgubili glavo, so stavili vse nade v Vlasova. Imenovali so ga za poveljnika 37. armade in posadke mesta Kijeva. Skoro dva meseca je Vlasov branil Kijev, ko se je bila fronta drugod umaknila že daleč proti vzhodu. Šele potem je v brzojavki Stalinu obrazložil brezkoristnost nadaljnih žrtev in dobil od njega povelje za umik, nakar je z izredno spretnostjo izpeljal svojo vojsko iz obroča.

Vlasov je nato postal namestnik poveljnika zaledja jugozapadne fronte. Z vso svojo neukrotljivo borbenostjo se je spoprijel z neredom in zmešnjavo, ki sta vladala v boljševiškem zaledju. Vprav tu je imel priliko spoznati zločinsko vlogo ki jo je igrala stalinska klika pri razsulu rdeče vojske. Država, ki se je več ko dvajset let mrzlično pripravljala na vojsko, je bila v odločilnem trenutku nepripravljena na udarec, ki jo je zadel. Poraz rdeče vojske je na eni strani zakrivila neizkušenost stalinskih kreatur, ki so zamenjale prejšnje voditelje, junake državljanske vojne, na drugi strani pa je k porazu pripomogel odpor ruskega ljudstva proti prelivanju krvi za stalinski imperializem. Milijoni Rusov v Nemčiji niso gledali sovražnika, temveč osvoboditelja izpod boljševiškega jarma.

Vendar je težko odreči se stvari, kateri si služil vse svoje življenje. Čeprav so močni dvomi v pravilnost te stvari, je enako močna tudi zavest vojaške dolžnosti in odgovornosti. Tako je bil Vlasov v novembrskih dneh 1941, ko je zavladala v Moskvi panika med onimi redkimi poveljniki, ki se jim je posrečilo obraniti rdečo prestolnico. Na čelu 20. armije je ustavil nemško prodiranje pri Rževu in bil za ta uspeh od sovjetske vlade odlikovan z redom »Rdeče zastave« ter imenovan za generalnega poročnika.

Pozimi 1941 je postal Vlasov namestnik generala Mereckova, poveljnika volhovske fronte. Moral je prevzeti poveljstvo nad armado, ki je hotela iti na pomoč obleganemu Leningradu, a je bila od Nemcev obkoljena. Posrečilo se mu je predreti obroč, a ker mu Mereckov ni poslal pomoči, svoje armade ni mogel rešiti. Ko je tu v gozdovih in močvirjih videl, kako ginejo lačni in onemogli vojaki, si je zastavil vprašanje zakaj pač umirajo Rusi v tej vojni. Kdo je kriv, da je kljub dolgoletnim naporom vsega naroda pri izgradnji vojne industrije in kljub požrtvovalnem delu tisočev oficirjev prišlo v letih 1941/42. do poloma rdeče vojske? Spoznal je, da so krivi podpihovalci svetovne revolucije in rablji ruskega naroda, da sta kriva Stalin in njegova klika, ki sta gledala v rdečih armadah le »topo žival« in »topovsko hrano«.

Rus in patriot Vlasov ni mogel slediti onim, ki so ravnodušno gonili v smrt vedno nove milijone ruskih sinov. Iskal je pot k rešitvi naroda, k vstajenju domovine. Odločil se je k odločilnemu koraku in prevzel nase veliko odgovornost, ko je postal vodja borcev za novo Rusijo. Začel je to borbo v zelo zapletenih okoliščinah. Za mrežami taborišča vojnih ujetnikov se je v dolgih nočeh brez spanja preizkušal ali bo dorasel svoji nalogi. Odgovor mu je dal položaj sam. Notranja logika ruske nacionalne zgodovine je dovodla do postanka ROA (ruske osvobodilne armije). Vlasov se je postavil na čelo protiboljševiške borbe Rusov. Na tem položaju mora imeti talent vojskovodje, zrelost političnega činitelja, neuklonljivost domoljuba, spretnost diplomata, v prvi vrsti pa neizmerno ljubezen do domovine in naroda.

Že objavljeni manifest osvobodilnega odbora narodov Rusije je najboljši dokaz široke državniške razgledanosti, ki označuje delavnost generala Vlasova. V njem so dobili narodi Rusije po dolgih letih boljševiškega tlačenja ne samo vojaškega, temveč tudi političnega voditelja. Kot pravemu Rusu in domoljubu mu je tuj velikodržavniški šovinizem, ki se pri boljševikih tako često prepleta z njihovim marksističnim internacionalizmom. Vlasov vodi borbo zoper vsako razredno partijsko ali nacionalno tlačenje, borbo za novo nacionalno in delovno državo, za svobodo in sožitje narodov svoje domovine.

»Vemo — tako zaključuje »Volja naroda« svoj članek — kako ogromno vero v svoj narod je treba imeti, da se brez strahu pred klevetami in blatenjem in pripravljen na vse žrtve smelo oprimeš stvari, ki se poraja v krvavih bitkah te vojne, kakor je to primer z rusko narodno stvarjo. General Vlasov je poln vere v svoje rojake, živeče na obeh straneh fronte, katerim lebdi pred očmi samo eno: neodvisna in ponorna domovina brez boljševikov in brez drugih oblik tirantstva. Ta vera in zavest, da je njegova pot pravilna, mu daje silo in moč. Tudi milijoni Rusov trdno zaupajo v svojega vojskovodjo in mu hočejo brezpogojno slediti pod svojim nacionalnim praporom. Ne odpravljajo se na pohod zoper rojake, temveč zoper boljševizem, ki se skriva za hrbtom rdeče vojske. Bore se za bodočnost Rusije, ne za povratek v stanje leta 1940 ali 1916, temveč za vzpostavitv organične zveze ruske nacionalne zgodovine.«

Eksplozija v Južni Afriki

Amsterdam, 2. marca. Kakor javlja Reuter, je prišlo danes do težke eksplozije v nekem vojaškem skladišču v srcu Pretorije. Finančni minister Hofmeyer je izjavil tozadevno v južnoafriškem parlamentu, da je bilo po dosedanjih ugotovitvah ubitih 27 oseb, 72 pa ranjenih. Minister ni podal nikakih podrobnosti o vzrokih eksplozije.

Ameriške podmornice potapljajo lastne ladje

Stockholm, 2. marca. »Associated Press« sporoča, da so ameriške podmornice pomotoma potopile tri ameriške ladje. Podmornice so mislile, da so to sovražnikove trgovske ladje. Med drugim so potopile 14 tonski parnik »Serpens«. 200 mož posadke je izgubilo ob katastrofi življenje. Tudi na ostalih ladjah so zabeležili človeške izgube.

Ukrepi za varstvo slovenske knjige

V zadnjem času se je črnoborzijanska špekulacija začudno polotila tudi slovenske knjige. Z umazanimi prsti, ki se jih drži kdo ve kako prisužen denar, je segla tja, kjer se doslej vladalt ljubezen do knjige kot najdragocenejše znanike in ohranjevalke slovenske besede, kot ponosnega znamenja naše kulture in našega duhovnega razvoja. Kdo je dosdej kupoval knjigo? Če zvzamemo peščico snobov, ki so videli v knjigi in knjižnici samo okras svojega stanovanja, so jo kupovali tisti, ki ljubijo domačo besedo in ki so notranje duševno povezani z literaturo kot ogledalom življenja, kot učiteljico njegovih idealov in ciljev. Taki ljubitelji knjige in književne kulture so tvorili veliko večino knjižnih konsumentov. Mnogi, na pr. siromašni javni in zasebni nameščenci, študentje in drugi podobni ljudje, so kupovali slovensko knjigo z občudovanja vredno požrtvovanostjo, saj so si morali včasi od ust pritrgati izdatke za duševni užitek, ki so si ga pridobili z zaželjeno knjigo. Tako so nastajale tiste številne knjižnice, ki se jim je v sedanjem vojnem času čudil vsak, kdor je prišel v razna, nikdar ne razkošna slovenska stanovanja. Knjiga je postala slovenskemu človeku vsakdanji duševni kruh. Veliko število novih knjig, ki so ceó v vojnih letih prinašale med Slovence poslanstvo domače besede, je najboljši dokaz kaj je knjiga našemu narodu in kakšno mesto zavzema v njegovi kulturi.

Sedaj pa so segli razni špekulanti tudi po knjigi in jo skušali izrabit za sumljive »investicije«. V knjigarne so prihajali čedalje bolj pogosto ljudje, ki jih v normalnih časih nisi nikdar srečal pri kupovanju knjig, saj se niso zanje niti zmenili, če ni šlo za slab kolportažni roman ali kaj podobnega. Začeli so kupovati knjige na veliko in jih »hraniti za boljše čase«. Ali iz ljubezni do slovenske knjige: Nikakor ne, saj jim je ljubezen do knjige neznano čustvo, prav tako kakor potreba po knjigi, uživanje njene vsebine. Knjiga je postala tem ljudem samo »vrednost« v najbanalnejšem pomenu besede sorazmerno cenen predmet, o katerem so slišali, da ne zgubi veljave in da bi se dal prodati tudi po vojni za dovolj ugodno ceno. Tako se je zgodilo, da so nekateri kupovali knjige na vatle ali po teži, ne oziraje se na to, kaj kupujejo. In res so anonimni špekulanti pokupili in skrili dobršne zaloge novih knjig. Njihov pravi kosument, tisti, ki jih z ljubeznijo kupuje, jih često ni več mogel dobiti, če ni imel takoj v početku zadosti denarja; prav tako jih niso mogle dobiti javne korporacije in društva, ko so hotela ustanoviti kje kako prepotrebno knjižnico.

Špekulacija s knjigo, skrivanje zalog — to je privedlo do hval vrednih ukrepov, ki pomenijo neke vrste »raconiranje knjige« (tičejo se samo slovenskih izdaj). Kulturni odsek na pokrajinski upravi je ukrenil vse potrebno, da se črnoborzijanski naval na slovenski knjižni trg temeljito onemogoči. Te dni so bile v vseh ljubljanskih založbah in knjigarnah popisane vse knjižne zaloge in poslej bo nakupovanje knjig podvrženo neki kontroli in omejitvi. Prijateljem slovenske knjige in kulture ni treba biti v skrbeh, kajti za tistega, ki kupuje knjigo iz ljubezni in iz potrebe, se ni v bistvu nič spremenilo. Onemogočena pa bo brezvestna špekulacija, onemogočeno bo nadaljnje kopičenje knjig za »poznejšo prodajo«. Knjiga, dobra, lepa, zlasti še leposlovna slovenska knjiga, bo zopet vrnjena tistim, ki so bili v dobrih in slabih časih njeni ljubitelji in nazvestejši podporniki. Tako bodo, upamo, izginili iz knjigarn črnoborzijanski špekulanti, ki v normalnih časih niso nikdar spoznali knjigarne od znotraj. V tem smislu pomenijo ukrepi za varstvo slovenske knjige kulturno pomembno dejanje.

Francija obtožuje svoje »osvoboditelje«

Stockholm, 2. marca. Angleški tednik »New Statesman and Nation« prinaša izjave nekega Francoza, iz katerih je jasno razvidna zagrenjenost in razočaranje francoskega naroda med izostankom pomoči, ki so jo Francozom obljubili v Londonu in Washingtonu. Besede tega Francoza dokazujejo, da se »osvoboditelji« niti najmanj ne zanimajo za belo in lakoto francoskega naroda. »Če London in Washington ne bosta bolj resno vzela pomoči Franciji, potem obstoja velika nevarnost nemirov, pravi nadalje ta Francoz. »Ni dovolj, da priporoča de Gaulle Francijo potrpežljivost. Železniško gradivo je postalo tako redko, da ne zadostuje več za zagotovitev ekstrenčnega minima. Francoski premogovniki poživljajo. Obljubljena angleške in ameriške pošiljke niso prispele. Toda medtem ko francoski otroci in stari ljudje v Parizu zmrzujejo, so uradi anglo-ameriških štabov prevzeli kurjenj. 18.000 ameriških dezerterjev v Franciji se bavi na veliko s črno borzo ter ošabujejo s tem že itak sovražno razpoloženje napram Ameriki.«

Obvestila »Prevoda«

DELITEV ZASEKE ZA MESEC MAREC

Ljubljanski potrošniki prejmejo za marec pri svojem stalnem mesarju na pivih 23 odrezkov za maščobe (1. do 23. marec) osnovne živ. nakaznice:

300 g zaseke na odrezke brez pretiskanih vodoravnih črt (potrošniki znotraj oloka) in

180 g zaseke na odrezke, ki so pretiskani z eno modro vodoravno črto (potrošniki zunaj bloka).

Zaseko delijo mesarji z začetnicami A—L v torek, 6. marca, M—Ž pa v sredo, 7. marca od pol 7. ure dalje.

Mesarji od A—L naj dvignejo zaseko v ponedeljek, od M—Ž pa v torek od 14. ure dalje.

Preostalo zaseko vrnejo mesarji na klavnico: A—L v torek, M—Ž pa v sredo dopoldne.

Vsi mesarji morajo predložiti izrabljene odrezke za oddano maščobo brezpogojno v petek, 9. marca dopoldne Prevodu, Gosposka ulica 12, soba št. 10.

Opozarjamo vse družinske glavarje z otroci do 9 let starosti, ki nimajo osnovno nakaznico brez pretiskanih črt in noseče žene, da ne dvignejo zaseke, ker bodo lahko kasneje nabavili na odrezke za maščobo vstrezajočo količino surovega masla.

Zaseg premoženja imovine uradnikov

Po izvršenem oredpisanem uradnem postopku je bila zaseg. ena vsa premičnina in nepremična imovina naslednjih uporabnikov:

Paternosta Antona, stanujočega v Ljubljani, Krakovski nasip 10, Moreta Mihaela, stanujočega v Breznah obč. Št. Jurij, in Tekavca Avgusta, stanujočega v Šmarju.

Zahrbtni način tolovajske borbe

Javnost je že dovolj znano, da komunistični tolovaji, ki si tako radi lastijo značaj in pravice »redne vojske«, pri vsaki priliki kršijo na osnovnejša pravila, ki bi jih moral spoštovati in se jih strogo držat vsak pošten vojak. Komunistični tolovaji pa se ne ustavijo niti pred najostudnejšim zločinom in pri njih je pravilo, da tudi brezbrambne ranjence okrutno mučijo in zverinsko pokoljejo.

Tako sramotno dejanje so tolovaji zagrešili v zadnjem času zopet v Suhi Krajini. Pri vasi Prevalu v hinski župniji so obkolili manjšo zvezno domobransko edinico, ki je čuvala odstopnico v Hinjah deujočemu domobranskemu oddelku. Prevalska skupnica se je sicer odločno uprla napadalcem, po daljšem boju pa se je morala umakniti in je ostavila na bojišču nekoliko svojih ranjenih tovarišev. Te so tolovaji pograbili, jih kakor vreče zmetali na kup, potem pa streljali vanje, jih klali z noži in jih sekali s sekiramil

Prevalčani so slišali obupno stokanje ranjencev, zatvkali so si ušesa in se poskrili, da ne bi videli strahotne morije. Domobranci so sicer skušali osvoboditi ranjene soborce, prišli pa so prepozno. Na licu mesta so po pobegu tolovajev našli le krvava, strahovito izmrcvarjena trupla. Mučeniško smrt so pri tem utrpeli trije domobranci: Anton Žitnik iz Tihaboja, Jože Grabljevec iz Št. Vida pri Stični in Alojzij Glavič iz Traščin.

Goriški tolovaji so sred meseca februarja zahrbtno ustrelili domobranska poročnika Franca Zupana in Bogdana Kosa. Oba je iz brzostrelke ubil tolovaj, ki se je prikradel v hišo, kjer sta nič hudega sluteč žrtvi sedeli pri mizi v razgovoru z domačini. Poročnika sta bila tolovajem že dolgo trn v peti, saj sta bila izredno hrabra in smela borca ter sposobna organizatorja. Zdaj so se znesli nad njima ter ju zahrbtno umorili.

Včeraj je prispela v Ljubljano tudi vest, da sta v spopadih s tolovaji v drugi polovici meseca februarja žrtvovala svoje življenje domobranska borca Alojzij Pekolj, ki je padel 17. februarja v Artmanji vasi v Suhi Krajini, in Alojzij Černe, rodom iz Gornjega Vrhpolja. Bila sta odlična vojaka, ki sta po hrabrosti in požrtvovalnosti prednačila svojim tovarišem.

Ob žrtvah, ki so sicer boleče, ki pa daleč zaostajajo za vsakodnevnimi tolovajskimi izgubami, domobranci znova prisegajo, da ne bodo odložili orožja prej, dokler z naše zemlje ne bo izbrisana sramota rdečega tolovajstva, ki tepta tudi najosnovnejša človečanska načela. Domobranci se dobro zavedajo, da so z njimi vsi Slovenci, ki hočejo dobro svojemu izmučenemu narodu in sami sebi. Ta zavest je skupno z zavestjo, da se borijo za veliko in sveto stvar, ona sila, ki navdaja protikomunistične borce z njihovo občudovanja vredno borbenostjo in vztrajnostjo ter jih s tem vodi od zmage do zmage.

Delo Slovenskega Rdečega križa v l. 1944

Z ozirom na skrčen obseg lista polajamo v naslednjem kratko poročilo Slovenskega Rdečega križa za l. 1944:

Delo je bilo poleg glavne pisarne razdeljeno na sledeče odseke: gospodarski, podporni, repatriacijski, poizvedovalni, paketni in sanitetni.

Gospodarski odsek je skrbel za nabavo oblek in obutve, sanitetnega materiala itd., vodil je prodajo knjige »Cvetje v jeseni in zbiranje starega papirja. Izposojal je raznim humanitarnim organizacijam postelje, perilo in sanitetni material.

Podporni odsek je rešil 2096 prošenj ter razdelil 2888 kosov perila, 849 oblek, 800 parov čevljev, 1180 kosov pletenin; za izgotovitev se je porabilo 3466 m raznega blega.

Paketni oddelek je odpremil deloma lastnih, deloma privatnih 23.409 paketov.

Poizvedovalni oddelek je prejel 9321 poizvedovalnic, odposlal pa je 11.053 dopisov.

Postaja za prvo pomoč na glavnem kolodvoru je nudila 2759 osebam (vojaškim in civilnim) pomoč, okrepčevalnica istotam pa je 2500 osebam postregla s čajem, kavo in juho. Poleg tega je bil opremljen na progi Ljubljana-Grosuplje sanitetni voz ter so samarijani nudili prvo pomoč v 193 primerih.

Pri ambulanti na Ledini je bilo v zdravniški oskrbi in pregledanih 6496 oseb (povratniki in begunci).

Bolnišnica v Kolmanovem gradu je skrbela skoraj 7 mesecev za bolnike. Po razpustu jih je nekaj težje bolnih prevzela ambulanta na Ledini (2 bolniški sobi).

Na darilih in dotacijah je prejel Slov. Rdeči križ 3.919.000 lir, izdal pa 3.245.000, od tega za podpore v gotovini 616.000, za nakup obleke in obutve 688.000, za inventar in zdravila 619.000, stroški bolnišnice 279.000, za repatriacijo 125.000, za plače in soc. dajatve 596.000 lir.

Mednarodni Rdeči križ je poslal vagon zdravil ter obvezilnega materiala, česar so bile deležne vse bolnišnice v pokrajini.

To kratko poročilo javnosti končujemo z izrekom: »Najtragičnejša vseh človeških vrlin je ljubezen do bližnjega.«

Članom Kmetijske zbornice

Predsednik Kmetijske zbornice nam je poslal naslednji dopis s prošnjo za objavo:

Šef pokrajinske uprave je odobril Kmetijski zbornici, da pobira od svojih članov prispevke, ki znašajo 60 lir za člana. V članarini je že všteta naročnina za »Kmetijske novice«.

Člani naj članarino 60 lir nakažejo Kmetijski zbornici najkasneje do 15. aprila t. l., ker se bo sicer proti njim uvedla upravna izvršba. Oni člani, ki jim bodo poštne položnice dostavljene na dom, naj se pri nakazilu članarine poslužijo teh položnic, vsi ostali pa naj denar nakažejo s poštnimi nakaznicami, naslovljenimi na Kmetijsko zbornico v Ljubljani, z označbo, da je nakazana članarina. Na položnicah ozir. nakaznicah naj vsakdo napiše čim popolneje svoj naslov.

V tej zvezi opozarjamo na čl. 5 naredbe o ustanovitvi Kmetijske zbornice, ki pravi, da so člani Kmetijske zbornice brez razlike spola:

1. fizične in pravne osebe, a) ki se kot lastniki, zakupniki ali uživalci kmetijsko ali gozdarsko izkoriščanih zemljišč, ležečih v Ljubljanski pokrajini, na teh zemljiščih na svoj račun bavijo s kmetijstvom ali gozdarstvom kot glavnim poklicem; b) ki sicer niso lastniki, zakupniki ali uživalci kmetijskih ali gozdnih zemljišč, vendar se bavijo na svoj račun s kmetijstvom ali gozdarstvom kot glavnim poklicem (kakor mlekarji, perutninarji, vinčarji, ribiči itd.).

2. Kmetijske in gozdarske pridobitne in gospodarske zadruge in njih zveze.

3. Družinski člani (sorodniki, svaki, posinovljenci, rejenci, oskrbovanci) v točk 1. navedenih oseb, kolikor živijo s temi v skupnem gospodinjstvu, delajo v njih kmetijskem ali gozdarskem obratu brez plače v gotovini in nimajo kakega drugega poklica.

4. Delavci, ki so na osnovi delovnega razmerja zaposleni v kmetijstvu ali gozdarstvu kot svojem glavnem poklicu.

Za vse označene je članstvo zakonito! Vse te osebe so torej člani Kmetijske zbornice po sili zakona in so dolžne plačati članarino.

Kmetijska zbornica dovoljuje pri plačevanju članarine sledeče olajšave: če živi več članov Kmetijske zbornice v isteni gospodarstvu (kmetiji) ali v isti družini (poljedelski delavci), plača članarino samo gospodar ozir. družinski poglavar, vsi ostali pa so plačila članarine oproščeni. Gospodar ozir. družinski poglavar ob priliki plačania članarine samo na hrbtni strani poštne položnice ozir. poštne nakaznice navede ime, datum rojstva, poklic, bivališče in razmerje do družinskega poglavarja (gospodarja) onih oseb, ki so plačanja članarine oproščene. Če ima družina toliko članov, da jih ni mogoče popisati na hrbtni nakaznice (položnice), naj se njih podatki predložijo Kmetijski zbornici s posebnim dopisom.

Osvojitev zračnih višav

Trajalo je mnogo, zelo mnogo desetletij, preden je človek osvojil globino, še dalje pa, preden mu je uspelo prodreti v večje višine. Danes se nam vidi samo po sebi umevno, da razpolagajo poteljči z napravami, ki jim dovoljujejo dihanje v večjih morskih globinah. Šlo je sprva za to, da bi se našla pot, ki bi človeku omogočila dihanje, čim bi zapustil zemeljsko površino, ki je njegov pravi življenjski prostor, kjer nahaja za dihanje vedno dovolj kisika. Potapljaški zvonec in tlačna stanica sta predstavljala prve tehnične korake na tej poti, šele potem sta sledili potapljaška oprava in podmornica. Globoko so si človek s tem dejansko osvojil, kajti prodrl je potem do štirj kilometre v zemljo.

Enako je bila tudi borba za višino zvezana z mars katerimi težavami. V pravem obsegu se je začela šele po prvi svetovni vojni. Poedini narodi so se borili za višinske rekorde v letanju s pomočjo letal in balonov. Marsikomu se je videla ta borba nesmiselna. Letalo še ni imelo svoje najsmotrnejše oblike, prav tako tudi motorji niso bili dovolj popolni. Baloni se niso dali krmariti, spomnimo se v tem pogledu samo na Piccardove polete. Domiselni tehniki so skušali to vprašanje rešiti z raketami, a tudi s temi spočetka niso prav napredovali. Neštoti poskusi in poleti so nas vodili korak za korakom naprej, včasih pa tudi nazaj. Predvsem je šlo za to, da bi mogel človek v višinah nad 5000 m še dihati, kajti tam že občutno zmanjkuje kisika. Vsak gib telo slabi, nazadnje ga prevzame utrujenost, ki utegne postati usodna.

Toda ne samo človek, tudi letalski motor potrebuje za svoje zgorevanje kisika. Za večje višine mu je treba zato posebnih kompresorjev, da mu bodo dovajali dovolj svežega zraka. Ko si je človek osvajal globočine, je moral premagati čedalje silnejše vodne pritiske za zračne višine pa je moral najti pripomočkov, s katerimi bi obvladal nizki zračni pritisk. Če bi takšnih pripomočkov ne bilo, bi kri v višini 19.000 m n. pr. dobesedno zavrela in izpuhtela. Človek bi se izsušil ob živem telesu.

Z naraščajočo višino pa se znižuje tudi temperatura. V večjih višinah vlada mraz 30 do 60 stopinj pod ničlo. Tudi najdebelejši kožuhi ne zmorejo proti njemu ničesar. Treba se je bilo okoristiti z izkušnjami pri osvajanju globine in zgraditi tako zvano tlačno kabino, ki bi človeka varovala tudi pred temperaturnimi vplivi. Baloni s takšnimi kabinami so dosegli potem višino do 22 km, piloti v odprtih letalih pa so dobili posebno, po istih načelih sestavljeno opravo in so mogli isto tako v višje predele. S posebnimi stratosfernimi letali so prečrtali nato v višino 14 km, pri čemer pa ni šlo toliko za višinske rekorde, kolikor za izkušnje, po katerih bi se zgradili popolnejši aparati. Končno je šlo tudi za obvladanje zračnega prostora v primeru vojne. Lovci in bojna letala so začeli po izbruhu te vojne za višje nasvnost tekmovati. Čim višje more letalo, tem manj mu more namreč protiletalsko topništvo do živega, a čim višje se lahko povzpne bojno letalo nad lovca, tem manj mu more to škodovati, in narobe. Seveda je začelo potem tudi topništvo tekmovati za višino.

Toda pridobitev višine v zračni borbi nikakor ni zadni smoter vseh teh napnorov. V prvi vrsti odloča vendarle problem transkontinentalnega in transoceanskega zračnega prometa. Za ta problem deluje v vojnem času prav tako, kakor so v mirni dobi, toda uspehi nam točneje seveda niso znani. Vsekakoršna pa bo po vojni civilna letalska služba postavljena na povsem nove osnove, višave in daljave bo premagovala vse drugače nego kdaj prej.

Kazenski odlok

Rosenwirth Karl, gostilničar na Dunajski cesti st. 12, rojen 8. I. 1902 na Verdu, poročen, je obdolžen prekrška člena 1, naredbe št. 19 z dne 1. III. 1944 (Službeni list št. 22 z dne 29. III. 1944), ker je v mesecu februarju 1945 prodajal vino, ki ga je uvozil iz Trsta po pretirani ceni 120.— lir liter, dasi ga tane po lastni izjavi okrog 80.— Lir liter.

Po izvršenem dokaznem postopku in predpisnem zaslišanju obdolženca, šef pokrajinske uprave, komisar za cene za Ljubljansko pokrajino **odloča:**

Rosenwirth Karl je kriv zgoraj navedenega prekrška in se kaznuje po določbah naredbe št. 19 z dne 3. X. 1944 (Sl. l. št. 80 z dne 25. X. 1944)

1. z denarno kaznijo 50.000 Lir (petdeset tisoč lir), ki se ob neizterljivosti spremeni v zapor 833 dn.

2. z zasego vsega izkupička dobljenega z nedovoljenimi cenami, v iznosu 100.000 Lir (stotisoč Lir),

3. na stroške kazenskega postopka, izvršitve kazni in pristojbine po čl. 9 navedene naredbe št. 59 v iznosu 5.000 Lir (pet tisoč Lir).

Ta odlok se objavi na stroške obsojenca v dnevnikih »Jutro« in »Slovenec«.

Razlogi:

Prekrešek je dokazan po lastni izjavi in uradnih ugotovitvah.

Zoper ta odlok ni pritožbe.

Ljubljana, 2. marca 1945.

Komisar za cene.

Opozorilo komisarja za cene

Šef pokrajinske uprave, komisar za cene za Ljubljansko pokrajino, opozarja vse trgovce in obrtnike, da prodajajo svoje blago samo po odobrenih cenah. Zaradi brezvestnega poviševanja cen so bile do sedaj nekaterim trgovcem in obrtnikom izrečene precej visoke kazni. Vsak nanovo ugotovljen primer oderuških cen pa bo v prihodnje kaznovan s še bolj občutno kaznijo, v zelo težkih primerih tudi z zaplembo vsega premoženja.

Ne samo stanovanja, temveč tudi stopnišča in hodniki morajo biti zatemnjeni, ker v primeru alarma ponoči sicer ne morete in ne smete niti za trenutek osvetliti

Kronika

* **Nova italijanska državna podtajnika.** Za novega notranjega ministra italijanske fašistične republikanske vlade je bil imenovan dr. Paolo Zerbino, doslej izredni komisar za piemontsko pokrajino. Istočasno je bil Bruno Gemelli, dosedanji komisar Narodne zveze bojevnikov, imenovan za državnega podtajnika v mornariškem ministrstvu.

* **Racioniranje živil na Švedskem.** Po nemških listih posnemamo, da so se prehranbene razmere na Švedskem v zadnjem času zaokrenile na slabše. V prosti prodaji kupijo ljudje lahko samo še krompir, mleko, ribe, divjačino in zelenjavo. Dodeljevanje mesa je bilo v teku zadnjega meseca znatno omejeno in samo ugodni letini gre hvala, da niso na Švedskem uvedli novih omejitev tudi za potrošnjo kruha in moke.

* **Nov dnevnik v Milanu.** V Milanu je izšla prva številka novega dnevnika za socialno revolucijo z naslovom »Il Lavoro«. List urejuje G. B. Pellegrini.

* **Ustavljeni večerni italijanski listi.** Minister za ljudsko kulturo pri republikanski fašistični vladi je odredil zaradi štednje, da se morajo ustaviti vse popoldanske in večerne izdaje italijanskih listov. Na ta način je prenehala v Turinu izhajati »Stampa Sera« in »Gazzette del Popolo della Sera«, v Benetkah »Gazzetta di Venezia«, v Milanu pa list »Pomeriggio«.

IZ LJUBLJANE

u— **Nova grobova.** V večnost se je preselila učenka II. razreda Jaroška Vesnaver. Do njenega zadnjega doma jo bodo spremili v nedeljo ob ¼10. iz kapelice sv. Nikolaja na žalah k Sv. Križu. — V starosti 39 let je preminil fotograf g. Franc Klemen. Pokopali so ga v četrtek na pokopališču v Domžalah. — Pokojnima naj bo ohranjen blag spomin, užaloščenim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— **Jože Polše 80 letnik.** Danes obhaja v krogu ljubljenih hčera in vnukov svojo 80-letnico gosp. Jože Polše. Doma je iz znane Polšetove družine v Šmartnem pri Litiji. Ko je šel z domačije za zaslužkom, ga je pot privedla med rudarje, potem pa je v ljubljanski tobačni tovarni služboval nad 40 let. Pošteno in skromno je preživljal svojo družino. Čeprav je mož dosegel že častitljivo starost, je za svoja leta še vedno dovolj čil. Želimo mu, da bi tak dočakal še nadaljnje življenjske praznike!

u— **Poročila sta se v stolnici dne 20. februarja** pri oltarju Marije Pomagaj g. dr. Vagaja, sodni pripravnik z gdč. Elizabeto Slemenšek, železniško uradnico. Čestitamo!

u— **Čajkovskega 5. simfonija je bila pri nas** že ponovno izvajana na simfoničnih koncertih in vselej je imela velik uspeh. Na sporedu simfoničnega koncerta, ki bo v torek 6. t. m. ob 19. v veliki unionski dvorani, bo tolmačil to znamenito delo slavnega ruskega mojstra dirigent g. Ferdo Herzog, ki je že skoraj 25 let povezan z našimi simfoničnimi koncerti. Na torkovem koncertu so na sporedu še dela Bravničarja, Richarda Strassa, Wagnerja in Griega. Poleg znamenitih solistov Heybalove, Pöltzerja in prof. Antona Trosta bo izvajal koncertni spored orkester 90 članov. Opozarjamo na točen začetek koncerta. Predprodaja vstopnic v Knjigarni Glasbene Matice. Z ozirom na dobrodelni namen koncerta se preplačila za Socialno pomoč hvaležno sprejemajo.

u— **Ptice oznanjajo pomlad.** Na Golovcu, Rožniku in Ljubljanskem gradu so se že pred dnevi začele oglašati s petjem ptice in napovedovati bližajočo se pomlad; med drugim je zapel svojo jutranjico tudi rumenokljuni kos, obučen v novo svatovsko oblačilo.

u— **Od zajcev obglodanih dreves ne smeš** obravnavati s katranom ali karbolinejem, pišejo nemški listi. Katran in karbolinej vsebujeta razjedajoče snovi. Rane, ki so jih povzročili glodavci na drevesnem lubadu v zimskem času, je treba namazati z ilovico ali kravjekom. Maža naj bo precej gosta, kašnata ter jo nanesemo približno centimeter na debelo na rano, katero povežemo s trakom vrečevine. Rane je treba zamazati čimprej, da se škoda ne poveča.

u— O setvi oljnih rastlin beremo v »Kmetijskih Novicah«, da ima nimogo kmetovalcev že dobre skušnje od lani. Pridelek je bil dobar in bo letos lahko še boljši, če se popravijo nekatere napake. Za večino krajev bo tudi letos sončnica najprimernejša. Le v visokih legah bi bila na mestu predvsem mak ali pa jari lan. Poleg sončnic se priporoča saditev buč, da bo jesenski kaj semena za olje. Prav dobro olje pridelamo tudi od repice ali od ogrščice. Po nekaterih krajih na Dolenjskem sta te dve oljni rastlini dobro znani in ju redno sejejo. Imamo ozimno ogrščico in ozimno repico, pri obeh pa poznamo tudi jare sorti. Preglejte seme sončnic, če je dobro spravljeno, če ni plesnivo in če ga je dosti za setev. Če ga manjka, prijavite pri svojem občinskem uradu, koliko semena potrebujete. Upoštevajte pa tudi druge oljne rastline.

Plesne stroje,
gramofone,
radio aparate,
harmonike in nalivna peresa
ter vse rezervne dele stalno kupuje
po najvišji dnevni ceni tvrdka
EVEREST,
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 44

u— **Darovali so:** za slepe otroke Fran Bonač 500 lir v počastitev spomina pok. dr. Franz Kandareta rodbina Jančeva 500 lir v počastitev spomina Jaroške Vesnaver in Alojzija Metlar 250 lir namesto venca za pokojno Franjo Lozar; za Dom slepih družina Jos. Šatrabona 200 lir namesto venca na grob Avgusta Možine in družina Lapajne 300 lir namesto cvetja na krsto Marije Perničeve; Društvu slepih rodbina Pečar 100 lir namesto cvetja na grob Anice Trostove; za gluhoneme Marija Kušarjeva 500 lir v spomin svoje mame in namesto cvetja na grob Nandeta Lengerja.

Dr. Volovšek Vladimir
specijalist za ustne in zobne bolezni
se je preselil
v GOSPOSKO ULICO ŠTEV. 3
IN ZOPET REDNO ORDINIRA

u— **Službo pragmatičnega zdravnika-pripravnika** razpisuje ljubljansko mestno županstvo ter je treba pravilno kolkovane prošnje s predpisanimi prilogami vložiti najkasneje do 1. aprila v personalnem odseku mestnega županstva. Razpis bo objavljen tudi v »Službenem listu«.

u— **Učite se strojepisja,** — vsakomur potrebno! Novi eno- dvo- in trimesečni dnevni — večerni tečaji pričenjajo 5., 6. in 7. marca. Ure dogovorno. — Vpisovanje, informacije dnevno: Trgovska učilišče »Christofov« učni zavod, Domobranska cesta št. 15.

u— **Šentjakobska knjižnica** v Ljubljani, Kongresni trg 7, posluje odslej zaenkrat dopoldne od 8. do 11., popoldne pa od 3. do 7. ure.

u— **Dijaki** — dijakinje ,vso pomoč pri učenju vam nudijo Specijalne instrukcije, Kongresni trg 2-II. Vpisovanje do 10. marca!

u— **Frizerski damski salon** Kocec, Miklošičeva cesta 18, sporoča cenjenim strankam, da na novo obratuje ter se vljudno priporoča.

KINO MOSTE — Tel. 29-18
Zaradi nove policijske ure bodo predstave odslej ob nedeljah ob 15., 17. in 19. uri; ob delavnikih ob 19. uri. — Tramvajske zveze pred in po predstavah

u— **Redni pouk za srednje meščanske in ljudske šole** se vrši v »Korespondenci«, Mestni trg 17-I. Informacije in vpisovanje dnevno!

u— **Za zaščito in javno službo potrebujete** strojepisje! Novi tečaji 5., 6. in 7. marca. Informacije: Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15.

u— **Gospoda,** ki ste mu pred leti posodili knjigo Orient (iz Ullsteinove Weltgeschichte), prosim, da mi jo vrne ker jo nujno potrebujem. S. S., Lancova 12.

u— **Srednješolcem(-kam)** priporočamo učenje strojepisja! Novi tečaji 5. 6. in 7. marca. — Ure dogovorno. Informacije: »Christofov učni zavod«, Domobranska cesta 15.

u— **Za Jožefovo in veliko noč** je najlepše darilo lepa barvasta fotografija. Foto »Jusič«.

Važen sestanek vrtnarjev

V torek 6. marca sklicuje Kmetijska zbornica drugi letošnji sestanek ljubljanskih vrtnarjev, ki oskrbujejo z zelenjavo naš trg. Gre sedaj predvsem za to, da bolo še o pravem času oproščeni delovne službe tisti družinski člani, ki so nujno potrebni za uspešno pridelovanje vrtnin in zlasti tudi za vzgojo sadik. Ker se prvega sestanka mnogi niso udeležili in so s tem škodovali sebi in drugim, se sedaj izrecno opominjajo vsi interesenti, da Kmetijska zbornica pozneje nobenemu zamudniku ne bo mogla več upoštevati nobene prošnje. Vsak udeležnik naj prinese na sestanek podatke o posestvu in natančen seznam svoje družine: za vsakega člana ime in rojstne podatke: ali je drugje zaposlen ali je delovna ali samo v vrtnarstvu, ozirma ali in zakaj je kateri družinski član za delo neorodna nesposoben, ali in od kdaj je kateri član že vpoklican v delovno službo; navesti je treba v tem seznamu seveda tudi dekle, hlapce, hišno pomočnico itd. Jasno mora biti razvidno iz seznama, kateri družinski člani so za vrtno delo neobhodno potrebni; v predlogu za oprostitev se upošteva dosedanja proizvajalna zmožnost, torej velikost zelenjadnega vrta, obsег zaprtih (topli) gred, nasadna in kakovost pridelkov, ki jih bolo postavila na trg. Vsi podatki se bodo uradno kontrolirali, napačne ali nepopolne navedbe so interesentu le v škodo.

Na sestanku bodo dane tudi vse druge potrebne informacije glede uspešnega pridelovanja vrtnin. Posrečilo se je dobiti nekaj novih umetnih gnojil. Interesenti bodo sedaj lahko dobili nekoliko večje količine kakor ob prvi razdelitvi, prijaviti se pa morajo že na sestanku ali takoj naslednje dni pri referentu za vrtnarstvo.

Sestanek bo v veliki dvorani Kmetijske zbornice v Puccinijevi ul. št. 9, I. nadstropje, začel se bo točno ob pol 8. uri zjutraj in bo hitro končan.

Iz Novega mesta

Zopet letalski napad. V nedeljo, ko so ljudje sedeli pri kosilu, so štirje dvomotorni, nizko priletali nad mesto. Najprej so zastrigali letalske strojnice, nato pa so letala odvrgla svoj smrtonosni tovor na težko preizkušeno mestece. Cilj napada je bila čitalnica meščanska šola, vendar se je zgrešil. Zadnja je bila bliže reke g. Vovka na Lešnikovi cesti in nekaj bližje. Vovkova hiša je bila zelo poškodeta in je začela goreti. Takoj po napadu so prihiteli na lice mesta policisti in začeli dušiti požar ter reševati nekoliko perilo, pohištvo in drug inventar. Pri tem so pomagali tudi domačini. Ko pa so prišli do gasilci, so z vodo komaj udušili požar. Težje je bila ranjena neka mladenka, ki je šla na begu zadet iz strojnice v trebuh. Takoj so jo prepeljali v bolnišnico, kjer je zaradi težke rane umrla. Na tem mestu omenjamo še enkrat vse prebivalce, naj ob napadu iz zraka ne begajo sem in tja, ampak naj si poiščejo zavetja v zaklonišči. Če pa bi iz kakršnega koli vzroka ne mogli v zaklonišča, naj si na prostem hitro poiščejo kritja ter ležejo na tla in mirujejo. Brezglavo beganje je povzročilo že mnogo nesreč in zahtevalo nepotrebne žrtve.

Sestre Salvatore ni več. Kakor nežna cvetka po prezgodnji slani je v šmihelskem samostanu omahnila v večnost s. M. Salvatora Brežnikova. Preblaga za ta svet, je odšla po plačilo k Bogu. Plemenita duša je trosila povsod le ljubezen in dobroto, s pravljično pravičnostjo si je pridobila srca učenk in vseh, ki so jo poznali. Nad njenim poslednjim domom se že rahlo prebuja narava. Zacvele bodo rožice in zagostolel bodo ptički, pa bo s. Salvatora spet sredi svojih ljubljenčkov, ki so ji tolikokrat lepšali in slajšali njene kratke življenjske dni. V srcih vseh, ki so jo poznali, in še posebej v srcih svojih nekdanjih učenk bo živela dalje. Pokoj plemeniti duši!

Pravljično zabavno gledališče je te dni obiskalo tudi naše mesto. Pred tem je gostovalo že v Postojni, št. Petru na Krasu, obiskalo pa bo še druga slovenska. Gledališče sestavlja skupina slušateljev dramatske šole v Ljubljani. V Novem mestu so nastopili v več uspelih predstavah. Zlasti glavna nedeljska predstava je privabila mnogo publike, ki ni štedila s pohvalo. Igralci so se prav pohvalno izkazali v odru in njegovi urejitvi ter so z novomeško publiko zelo zadovoljni. Upamo in želimo, da jih bomo mogli še kdaj pozdraviti in skromno pogostiti v naši sredini.

Iz Trsta

Izboljšanje dobave električnega toka. Zaradi ugodnih vremenskih razmer se je izboljšala dobava električnega toka na celokupnem področju Jadranskega Primorja. V zvezi s tem so bile v Trstu in drugih krajih preklicane doslej veljavne omejitve, v veljavi pa ostane že za naprej prepoved ogrevanja prostorov z električnimi pečmi.

Nov zakon za javne lokale. Tržaška policija objavlja nov razpored za odpiranje točilnic, restavracij, barov in sličnih podjetij. Restavracije, gostilne in kuhinje, ki strežejo gostom z alkoholnimi pijačami, se odpirajo odslej ob 7. zjutraj. Kavarne, bari, restavracije se odpirajo ob 8., gostilne in točilnice pa ob 10. dopoldne. Kavarne, gostilne in točilnice alkoholnih pijač morajo ustaviti svoje obratovanje ob 20. zvečer, restavracije ob 21., drugi lokali pa ostanejo lahko odprti do 22. ure. Gostom je v lokalih prepovedano postreči samo s pijačami, vino se sme oddajati le tistim gostom, ki so na hrani.

Konec roparske tolpe. Dne 6. februarja se je v Trstu vršila razprava proti tolpi roparja Bruna Velienika, ki je v Trstu ropal in plenil z Angelom Degrassijem, Angelom Piccigo, Aldom Miniussijem in Italom Marchettijem. Petorica je bila zaradi priznanih ropov in tatvin obsojena na smrt. Zadnje imenovana četvorica bi bila morala biti usmrčena že lani v decembru, pa je vložila prošnjo za pomilostitev na vrhovnega komisarja. Prošnja je bila odbita in v petek 23. februarja je bila smrtna obsodba nad razbojniki izvršena.

Iz Gorice

Čas omejitve kretanja v Gorici. Prefekt goriške province je izdal naredbo, da je od 1. marca dalje dovoljeno kretanje na področju občin goriške pokrajine od 5. ure zjutraj dalje. Ostale določbe o dosedanji policijski uri ostanejo v veljavi.

Bolniki v nalezljivih boleznimi ne smejo uporabljati javnih zaklonišč v primeru letalskega alarma. Tako pravi tosadevna odredba goriške prefekture. Bolniki z nalezljivimi boleznimi smejo obiskovati samo predpisana zaklonišča v bolnišnicah.

Na goriški ljudski univerzi je preteklo sredo predaval urednik »Goriškega lista« g. dr. Milan Komar o kulturnih problemih malega naroda.

Uročen eksplozivni svinčnik. Neki posetnik iz Dornberga je našel v bližini svoje hiše od letalcev odvrženi polnilni svinčnik. Ko ga je skušal odviti in razstaviti, mu je svinčnik eksplodiral v rokah ter mu težko poškodoval levico.

SPORT

Na smučeh po kladivnem snegu

Popolne smučarska tekma na obronku Šibenskega hriba

Kdor išče, najde in kdor vztraja, uspe, tako bi lahko to pot dejali o agilnih Hermetarjih in njihovi dosedanji prireditvi na smučeh, ki je brez dvoma svojevrstna ne samo po snegu, ki je nekoč ob tem času slavila svoja zimzelenja samo še v Planici, temveč tudi po dirkališču, ki je na sporedu, saj so tekmovanja v slalomu izrazito zimska zvrst tega sporta, za katero v okolici našega mesta v rednih razmerah gotovo ni niti za dve primerjalnega zemljišča.

Toda, ale kako leni in samo tako so prireditelji te dosedanje edinstvene preskušnje v smučarskih likih odkrili nekje na osojnem obronku Šibenskega hriba lepo snega, ki bo še velikim dovolj, da bodo po njej postavili nekaj zastavic in poslali vato na to progo nekaj enih redkih setovalcev naše domačne smučarske zvezade, ki de nisu čisto pozabili na svoje veselje veselje v zimskem času, čeveda med temi ne bomo videli kdo ve kakšnih mojstrov in prvakov — čeprav so nekateri med njimi bili že prav blizu takim častem — temveč samo poščico požrtvovalnih poznavalcev onih sto in sto aktivnih pristašev alpskih smučarskih disciplin, ki so nekoč visoko v gorah po divjih strminah brzeli mimo pisanih zastavic več sto metrov globoko — kakor je bilo treba v pravem slalomu...

Toda, pustimo, kar je bilo! Zdaj je tako, da se sneg počasi poslavlja od nas in pomlad škili v deželo, nas pa navdaja tiho veselje, da nam bo nekaj skrbi za toploto odvzelo ljubo sonce izpod neba. In že samo zaradi tega bo zanimivo pogledati, kako se vedejo naši današnji sportniki, kadar so na smučeh. Kajpa je treba vedeti, da tu ne pojde za prvenstvo — čeprav naj tekma izbere najboljšega v slalomu, kar jih je zdaj takih v Ljubljani — tu ne pojde za rekorde, tu ne pojde za darila ali časti, temveč v glavnem za dokaz brez besed, da je še nekaj idealnih ljudi pripravljenih dvigniti tudi — ali vsaj — to nadelje sportno zastavo in pokazati, da nimajo ta veselje do sporta še nič čisto zamrle. Koliko in kakor je pač mogoče v teh časih, ki tudi sportu na depuščajo onega razvoja, ki je tako značilen za njegove glavne izvajalce — naseljuo.

Podrobnosti o nastopajočih in ostalem na tej tekmi so po vsem gornjem beli ali manj nevažne. Kdor bode videti ta izvedan sportni dogodek, naj se popoldne sprehodi pod hribom do konca šiške, na bo imel marsikaj povedati, ko se bo vrnil. Prvi tekmovalci bodo odšli ob 15 ali tudi poznaje, če rešija ne bo samo izvirna.

*

SK Ljubljana. Za vse juniorje sklicujem danes strogo obvezen sestanek v klubski sobi na igrišču. Začetek ob 9.30 ali pol ure po končanem alarmu. — Načelnik.

Kazni zaradi draginjskih prekrškov

Uprava policije, urad za nadziranje cen, je izdala za dobo od 1. do 28. februarja naslednji seznam izrečenih kazni zaradi draginjskih prekrškov:

Zaradi neupravičenih cen in prodaje blaga po neodobrenih in pretiranih cenah so bili kaznovani: Štefanija Martin, lastnica mlekarne, Gosposvetska 10, 2000 lir; Ramadanović Ramadan, slaščičar, Aliačeva 19, 500; Derenda Martin, knjigovodja, Medvedova 5, 3000; Mauri Mihael, trgovec, Vrhnika, in Šetinc Davorin, trgovec, Vrhnika, prijavljena okr. glavarstvu v Ljubljani; Gantar Frančiška, trgovka, Gor. Logatec št. 11, prijavljena okr. glavarstvu v Logatcu; Verbič Mirko, drogerist, Vrhnika, prijavljen drž. tožilstvu v Ljubljani; Kočevar Franc, gostilničar, Vrhnika, prijavljen okr. glavarstvu v Ljubljani; Puntar Anton, trgovec z vinom, Dol. Logatec, prijavljen drž. tožilstvu v Ljubljani; Rus Ruža, poslovodkinja, Gor. Logatec 52, prijavljena okraj. glavarstvu v Logatcu; Stritar Mara, poslovodkinja, Dol. Logatec 1; Volč Ivan, poslovodja, Vrhnika; Logar Ivan, gostilničar, Vodnikova 17; Verbič Ana, poslovodkinja, Logatec — prijavljeni drž. tožilstvu v Ljubljani; Vrabec Slava, poslovodkinja, Sv. Petra 38, 500 lir; Klobčar Rozalija, lastnica mlekarne, Povšetova 58, 500; Per Frančiška, poslovodkinja, Breg 18, 2000 lir in trajna zapora lokala; Senica Alojz, gostilničar, Gosposvetska 16, 2000; Burger Alojzija, trgovka, Vodovodna 74, 200; Zorko Anica, trgovka, Melejeva 29, 1000; Merhar Anton, trgovec, Sv. Petra 22, 500; Korinšek Lado, trgovec, Polianska 25, 500; Božič Ivan, trgovec, Pod Trančo 2, 5000 lir in 30 dni zapore lokala; Maire Henrik, trgovec, Prešernova 9, 1000; Pajk Boža, poslovodkinja, Kolodvorska 28, 500; Majer Dionizij, poslovodja, Gosposvetska 6, 300; Pöschl Alfred, poslovodja, Čopova 16, 5000; Rosenwirth Karel, gostilničar, Dunajska 12, prijavljen šefu pokrajinske uprave, komisarju za cene; Rauber Vinko, čevljar, Zaloška 41, 1000; Vavpotič Marija, gostilničarka, Mesarska 4, 1000; Marenče Stanko, trgovec s kurivom, Dolenjska 20, 1000; Kalc Malči, lastnica vinotoča, Vošnjakova 4; Plečko Hubert, gostilničar, Ulica 3. maja, in Derenda Katarina, gostilničarka, Borštnikov trg 2, prijavljeni šefu pokrajinske uprave, komisarju za cene; Kralič Ivan, posestnik, Ig-Kremenca 5, prijavljen drž. tožilstvu.

Zaradi tihotapstva z mesom in prodaje na črni borzi so bili kaznovani: Krulič Ivan, mesar, Bezenškova 10, 2000 lir globe in zaplemba vola; Semič Peter, zaplenjenih 5 kg svinjine; neznanemu lastniku je bilo zaplenjenih 3.70 kg slanine; Jakopin Julka, zasebnica, Cesta na loko 17, Brulc Anton, mesar, Mandeljeva 15, in Marinčič Stanko, mesarski pomočnik, Opekarska 6, prijavljeni drž. tožilstvu; Železnikar Jože, posestnik, Iška vas, prijavljen okr. glavarstvu v Ljubljani; Mihelčič Franja, gostilničarka, Židovska steza 1, 500 lir; neznanemu lastniku je bilo zaplenjenih 26.5 kg teletine; Lavrič Andrej, posestnik, Vodmatski trg 5, zaplemba 10 kg teletine; Tavčar Jožef, uradnik, Svetosavska 18, zaplenjenih 10 kg govedine.

Zaradi goljufij, nakupa, uvoza in nedovoljene prodaje radeniranega blaga so bili kaznovani: Žagar Jožef, posestnik, Račica 17, zaplemba 30 kg soli; Zupančič Matija, zaplemba 18 kg surovega masla; Lobkar Franc, posestnik, Predstruga, zaplemba 200 kg fižola; Štefe Matej, šofer, Lepodvorska 10, zaplemba 28.5 kg mehe in 5.5 kg masti; Kočevar Ivan, trgovec, Kolodvorska 41, prijavljen drž. tožilstvu, zaplenjeno pa mu je bilo 20 kg soli; Škerjanc Anton, dijak, Zhošnikova 4, 200 lir globe in zaplemba 7.5 kg surovega masla; neznanemu lastniku je bilo zaplenjenih 61 kg moka, 36.70 kg krvavic in 80.40 kg slanine; Gliha Julijana, gospodinja, Zagorica 5, zaplemba 38 kg moke in 21 jajc; Oblak Ela, poslovodkinja, Ilirska 12, 500 lir globe in zaplenjenih 90 žemelj; Mole Mihael, pekovski mojster, Zaloška, 1000 lir globe in zaplenjenih 278 žemelj; Mole Franc, pekovski mojster, Staničeva 17, 500 lir globe in zaplemba 530 žemelj; Kajfež Frančiška, gostilničarka, Florjanska 4, zaplemba 210 žemelj; Pretner Elizabeta, gospodinja, Černetova 12, 500 lir globe in zaplemba 210 žemelj; Mlakar Srečko, trgovec, Albanska ulica 20, 500 lir globe in zaplemba 160 cigaret, 1 kg sladkorja in 11 škatlic saharina; Kranjc Matija, trgovec, Trdinova 8, prijavljen drž. tožilstvu in zaplemba 12.5 kg masti in 3.75 kg surovega masla.

Zaradi nepravilnega tehtanja sta bila prijavljena Privšek Henrik, trgovec, Rožice 186, obrtnemu odseku mestnega županstva, in Marija Glavar, trgovka, Dunajska št. 37, drž. tožilstvu.

Zaradi neupravičenega prejema dodatnih živilskih nakaznic je bil drž. tožilstvu prijavljen uradnik Anton Komac, Polakova 13.

BELEŽNICA

KOLEDAR

Nedelja, 4. marca: Kazimir.
Ponedeljek, 5. marca: Agapeta.

DEŽURNE LEKARNE

Nedelja: Mr. Rikarčič, Sv. Jakoba trg 9, Mr. Ramor, Miklošičeva cesta 26; Mr. Mumayer Sv. Petra cesta 78.

Ponedeljek: Mr. Sušnik, Marijin trg 5; Mr. Deu-Klasinčič Dis, Gosposvetska cesta 4; Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo vršil mestni zdravnik dr. Orel Vladimir Ljubljana, Grasselijeva ul. št. 18 tel. 24-15.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

OPERA

Nedelja: 4. marca ob 17.30 dramska premiera: Pygmalion. Red Premierski.

Ponedeljek, 5. marca, ob 17.30 operna predstava: Stara pesem in balet Šeherezada. Red C.

Torek, 6. marca, ob 17.30 dramska predstava: Pygmalion. Red B.

Opozarjamo na dosežljivo dramsko premiero »Pygmaliona«, ki bo za red Premierski. Komedija ima pet dejanj. Spisal jo je Bernard Shaw. — Osebe: Higginsova — Šaričeva, Profesor Higgins — V. Skrbinšek; Doolittle — Kovič; Eva — Verdonik-Razbergerjeva, Eynsford Hillova — Ulčnar-Boltarjeva; Clara — J. Boltarjeva; Freddy — Verdonik; Polkovnik Pickering — Košuta; Pearcesova — Kraljeva; Postopač — Brezigar; Zbadljivi opazovalec — Goriupšek; Hišna — Rodoškova. — Sodelujejo še nekateri člani Dramskega studia. — I. dejanje: Neki trg v Londonu. — II. Wimpole Street; III. Pri gospe Higginsovi; IV. Wimpole Street; V. Pri gospe Higginsovi. — Režiser: V. Skrbinšek. Scena: V. Bratina. Kostumi: D. Kačerjeva.

Premiera Selme Lagerlöf-Begovičeve drame »Gösta Berlinge« bo konec prihodnjega tedna.

V. Parma: »STARA PESEM«. Dramatična romanca v enem dejanju (3 slike). Napisal G. Monaldi, prevel. V. Ukmar; Kralj — Janko; Kraljica — Bukovčeva; Pal — Čudes; Trubadur — Rakovec. — Čas: Srednji vek. — Kraj: Kraljevski grad. — Dirigent: A. Neffat. — Režiser in koreograf: P. Golovin. — Scena: ing. E. Franz. Kostimi: J. Vilfanova. — N. Rimsky-Korsakov: »ŠEHEREZADA«, Simfonična suita, Orientalski sultan — Pogačar; Njegova soproga — Japljeva; Šeherezada, sultanja — Bravničarjeva; Njen ljubljenec — Kühnes. — Sodeluje vse baletni zbor. — Dirigent: A. Neffat. — Režiser in koreograf: P. Golovin. — Scena: ing. E. Franz. Kostumi: J. Vilfanova.

Oddajniška skupina Jadranskega Primorje

RADIO LJUBLJANA

NEDELJA, 4. MARCA

7.00—7.10: Poročila v slovenščini; 7.10—9.00: Veseli zvoki za nedeljsko jutro; 8.00—8.30: Orgelska glasba (prenos); 8.30—8.50: Verska predavanje; 8.50—9.00: Poročila v slovenščini; 9.00—10.00: Osrednji nemški spored; 10.00—10.15: Poročila v nemščini; 10.15—11.00: Domača zabavna glasba; 11.00—11.30: Osrednji nemški spored; 11.30—12.00: Slovenska ljudska oddaja; 12.00—12.30: Napoved sporeda, nato opoldanski koncert; 12.30—12.40: Poročila v nemščini in slovenščini; 12.40—14.00: Nemška ljudski koncert; 14.00—14.10: Poročila v nemščini; 14.10—15.00: »Pozdravi iz domovine« — Radijski orkester vodi D. M. Šijanec, sodelujejo Komorni zbor; 15.00—15.45: Solistični koncert; sodelujejo: Marijka Petik — sopran, Slavko Krošelc — flavta, Marijan Lipovšek — klavir; 15.45—16.00: 15 minut za pedagoge — ing. Viktor Repanšek: Praktična navodila hmeljevcem za marec; 16.00—18.: Koncert za vojske vzes od 17.10—17.15: Poročila v slovenščini; 18.00—19.00: Nemarna glasba nemških skladateljev; 19.00—19.30: Klavirska glasba — igra prof. Anton Trost; 19.30—19.45: Poročila v slovenščini; 19.45—20.00: Kaj prinaša prihodnji teden; 20.00—20.15: Poročila v nemščini; 20.15—22.00: Osrednji nemški spored; 22.00—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda; 22.15—23.00: Plesni orkester vodi Marjan Vodopivec; 23.00—24.00: Glasba pred polnočjo (prenos).

Uzrla mi je moja zlata mamica

MARICA KANDARE

roj. VIRANT

Počiva na Žalah, v kapeli sv. Krištofa, od koder bo pogreb v ponedeljek 5. t. m. ob 10. uri k Sv. Križu.

Ljubljana, 3. marca 1945.

MARIJA KANDARE, hčerka,
sodbine VIRANT, REISNER

Vdani v voljo božjo želimo prenesti najtežji udarec in sporočamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je dotrpel naš sin

ing. AVGUST SUŠNIK

ravnatelj tovarne »Saturnus« d. d.

Začasno ga bomo položili k večnemu počitku v ponedeljek, dne 5. marca t. l. ob pol 9. uri z Žal, kapele sv. Nikolaja, k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo darovala v soboto 10. t. m. ob 7. uri zjutraj v šempetrski cerkvi sv. Družine.

Ljubljana, dne 3. marca 1945.

Marica, žena; Marijanka, Micka, Janez, Tonček in Nušica, otroci; Katinka Sušnik, Ivanka Simonič in Marinka Planica, sestre.

Dotrpela je naša blaga mati, babica, prababica, teta, sestra in teta

JOSIPINA PATERNOST roj. Zelen

vdova po šol. upravitelju v p.

Leži v kapeli sv. Axentija na Žalah. — Pogreb pokojnice bo v torek 6. t. m. ob pol 9. uri k Sv. Križu.

Ljubljana, Šibiu, Kraševac, 3. marca 1945.

Žalujoče rodbine:
PATERNOST, AMBROŽIČ in dr. SLAVU

Spoštovani vsem prijateljem in znancem, da je preminil naš ljubljeni soprog, oče, brat, stric itd. gospod

LAMPE IVAN

mesečnik

Pogreb bo v ponedeljek, dne 5. t. m. ob pol 10. uri z Žal, kapele sv. Jožefa, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Črni vrh, dne 3. marca 1945.

ŽALUJOČI OSTALI

Po kratki bolezni nas je za vedno zapustila naša dobra teta, gospa

VIDMAR MARIJA

vdova po šolskem upravitelju

Pogreb bo v ponedeljek, dne 5. t. m. ob 9. uri dop. z Žal, kapele sv. Frančiška, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 3. marca 1945.

ŽALUJOČI OSTALI

Upravni svet in ravnateljstvo »SATURNUS« d.d. za industrijo pločevinastih izdelkov v Ljubljani, javlja žalostno vest, da je umrl sinoči njen velezaslužni ravnatelj in prokurist, gospod

ing. AVGUST SUŠNIK

Pogreb blagopokojnika bo v ponedeljek, dne 5. marca t. l. ob pol 9. uri z Žal, kapele sv. Nikolaja, na pokopališče k Sv. Križu.

Zvestega, plemenitega, zgolj po napredku stremečega našega ravnatelja bomo ohranili v nepozabnem spominu.

V Ljubljani, dne 3. marca 1945.

Kulturna

Linhartova spominska nagrada za novo izvirno slovensko dramo

Državno gledališče v Ljubljani razpisuje ob stopetdesetletnici smrti Antona Tomaža Linharta, prvega slovenskega dramatika, Linhartovo spominsko nagrado za novo izvirno slovensko dramo.

Nagrada bo vsako leto slovesno podeljena v gledališču dne 28. decembra v spomin na prvo slovensko uprizoritev Linhartove Županove Micke v ljubljanskem stanovskem gledališču.

Tekmuje lahko vsak Slovenec z delom, tisto koledarsko leto uprizorjenim v ljubljanski Drami ali vsaj do 15. novembra poslanim v dveh tipkanih izvodih na volstvo Drame v Ljubljani z označbo Linhartova spominska nagrada.

Dela bo ocenila posebna petčlanska komisija, sestavljena iz strokovnjakov za gledališče in literaturo. Če bi komisija ugotovila, da nobeno delo ne ustreza razpisu, se podelitev nagrade za tisto leto lahko pridrži.

Za leto 1945 je razpisana nagrada v znesku 15.000 lir.

»Šeherezada« v Operi

Kot izpopolnilo večera s Parmovo enodejanko »Stara pesem« smo dobili suito N. Rimskega-Korsakova »Šeherezada« v koreografski obdelavi ing. P. Golovina in v izvedbi celotnega baleta naše Opere. Tako ima občinstvo zopet prijetno priliko, uživati v okviru krasne, orientalsko barvite muzikalno plemenito umetnost našega dovolj dobro izšolanega in umetniško stremljivega baleta. »Šeherezada« je s svojo dramatično vsebino, s svojim eksotičnim okoljem haremov, odalisk in evnuhov, s svojim osrednjim motivom ljubosumja kaj raikavna snov ne le za gledalca, marveč predvsem za oblikovalce. Koreograf Golovin jo je naštudiral v tistem umerjenem, klasično izročilo, narodnoplesne tradicije in sodobni okus združujočem stilu, ki karakterizira njegovo baletno šolo. Tako je pri tej plesni poeziji poudaril prvenstveno njeno globoko človeško vsebino. Dejanja plesalcev in plesalk so se morala podrediti psihičnemu nastrojenju, ki se izraža v plesnem prikazovanju strasti in čustev ter spremlja umetnost telesnega ritma, poetro lepoto teles in kostumov prav kakor vse ekzotično okolje v izraz poudarjene dramatične celote. Vse to daje »Šeherezadi« notranjo strajenost in preudarno izgrajenost, ne da bi zaradi tega izgubila svoj naivni čar. Naš balet se je s to predstavo prav dobro postavil. V ospredju vsega dogajanja in obenem v živem osrčju umetniške ponembnosti je primabalerina Bravničarjeva kot sužnja, že takoj ko se pojavi na odru, zanese v haremski svet nekaj divjega, elementarno strastnega, in ta nota, izražena v premnogih krasnih odtenkih, ji ostane tja do tragičnega vinka. Silva Japljeva predstavlja njeno zagriženo nasprotnico, ljubosumno šahovo ženo in doseza s plesnimi izrazi veliko prepričljive dramatičnosti. Prav tako sta vseskozi prepričevalna Drago Pogačar kot šah in Maks Kürbos kot sužnjin ljubimec: prvi s poudarkom moči in strasti, drugi z izrazito liričnimi akcenti, ki preidejo v zadnjem prizoru v tragični forte žrtve in smrti. Tudi ves ostali balet je z estetsko dognanim podajanjem trdno podpiral soliste. Orkester — z nekaterimi krasnimi violinskimi soli — je izvajal pod vodstvom dirigenta A. Neffata prelepo skladbo R. Korsakova z usvajajočim zanosom.

Napredek nemške znanosti v vojni

Pred dnevi je z vso skromnostjo, kakor pristoja resnim vojnim časom, praznovalo Društvo nemških fizikov stoletnico obstoja. Ob tej priliki se je tudi široka javnost spomnila velikega napredka, ki ga zaznamujejo fizikalna raziskovanja v zadnjih sto letih, njihovega vpliva na vso sodobno tehnično civilizacijo in posebej še nesporno velikega deleža, ki ga imajo pri tem znanstvenem razmahu prav nemški fiziki. Kljub temu, da zajema vojna dandanes vse razpo

Zakaj predolgo spite?

Sonce je živim bitjem v bistvu svetloben in toploten činitelj, zato je bila ena največjih pridobitev živalskega sveta, da se je z lastno telesno toploto napravil neodvisnega od sončnega žarenja da si je ustvaril tako rekoč svoje zasebno sonce, ki žari in greje, ko se veliko naravno sonce zvečer in v severnih krajih v jeseni skrije pod obzorje ter ostavi naravo v noči in mrazu.

S telesno kurjavo, ki jo imenujemo toplokrvnost, se je zemlja uprla nebu,

svoja bitja, vsaj najvišje organizirana, je napravila neodvisna od sonca.

Pomislimo samo, kakšen dobiček je pomenila za živalstvo odprava zimskega spanja. Od oktobra do aprila rastlina tako rekoč ne živi več in prav tako tudi ne muha, žaba, kuščarca in druga bitja. S toplo krvjo pa se je življenje podvojilo. Podvojilo se je — toda ostalo je še vedno razpolovljeno! Noč nam je še ostala. Toplokrvno bitje sicer ne prespi več polovice leta, vsekako pa polovico dneva. Prespi noč.

Tako je bilo vsaj nekoč. Danes se je že marsikaj spremenilo. Zgodovina civilizacije in kulture ni več samo zgodovina borbe proti letnim časom, podnebnim pasovom, pragozdom, morjem, zverem, bacilom, težnostni sili in nagonom naših živalskih prednikov, temveč tudi zgodovina borbe proti noči. Odkar si je človek pradavne jamske kulture zakuril prvi ogenj ne samo proti mrazu, temveč tudi proti noči, se je začela njegova borba, da bi si dobo vsakodnevnega bedenja čim bolj podaljšal.

Večina ljudi živi sicer na deželi in živi še danes življenje narave: čim se znoči, odhajajo spat. Toda vsaka petrolejka, ki zagori kjer koli v kakšnem kmečkem domu Bogu za hrbtom ali pa kot evropska novota v kakšnem zamorskem kraju, predstavlja predstražni ogenj življenja v noči — in proti noči.

Razsvetljeni vhod vsakega kinematografa v kakšnem malem mestu je iluminiran lok zmagoslavja nad umikajočim se spanjem.

Z vsakim radijskim aparatom, ki sprejema nekje na kmetih etrske valove oddajnih postaj, prihaja akustična poplava mestne kulture v nekoč patriarhalni večerni mir podeželskih družin. Te, ki so nekoč najpozneje ob 21. z večerno molitvijo zaključevale svoj delovni dan, ostajajo budne do konca večernih oddaj. Mladina, ki je morala še pred enim človeškim pokolenjem s kurami spat, ostaja pri plesu celo ob delavnikih preko polnoči pokonci (govorimo seveda o razmerah v normalnih, ne v vojnem času!) — in celo kitolovec v daljnem polarnem morju ne zaspi več pred polnočjo, ker mu je prijetneje poslušati operno in drugo glasbo bog ve katere oddajne postaje civiliziranih dežel.

Čim višje se dviga človek nad primitivno stanje, tem dalje prelaga spanje v noč.

Kmet odhaja nemara še s kurami spat, a v mestih legalo »nižji« sloji med 21. in 22. v postelj, srednji med 22. in 23., »višji« pa vsekako ne pred 23. Kakor vse ostalo pa se je v povojnih letih stopnjeval tudi tempo, s katerim si človek osvaja noč. Kinematografi so svoje zadnje predstave začenjali čedalje pozneje, gledališča so prirejala nočne predstave, velike sportne prireditve (kakor »šestdnevne kolesarske dirke«) so se začenjale ob polnoči, torej ob uri, ko so ljudje na deželi že prekoračili najglobljo točko svojega nočnega počitka. To niso bili samo kakšni degeneracijski znaki, kakor so menili nazadnjaki, znaki velemestnega razuzdanega življenja, temveč znaki nujnega razvoja. Kajti človek v velemestu se ne predaja samo zabavam, temveč tudi dela. Učenjak bedi nad svojimi knjigami, pesnik sanjari z odprtimi očmi, izumitelj gradi, trgovec se vozi z nočnim vlakom v kraj jutrišnjega poslovnega razgovora, tovarne in delavnice obratujejo kakor podnevi. Najmanjšo potrebo po spanju ima pač genialni človek, zlasti vzor modernega človeka: dejavni genij. Aleksander Veliki, Cezar, Napoleon so spali izredno malo. O vseh poročajo, da so na svojih vojnih pohodih spali po cele tedne le po tri do pet ur na dan. Tudi med možmi znanosti naletimo na takšne predstavnike kratkega spanja, n. pr. Alexander v. Humboldt in Edison.

Skrivnost kratkega spanja je v njegovi globini.

Čim trdneje spi človek, tem manj mu je treba spanja. O Aleksandru Velikem poročajo, da je v noči pred bitko pri Gavgameli legel sicer kot eden zadnjih spat, in sicer na [illegible] tla, toda spal je tako trdno, da ga je mor[illegible] vojskovodja Parmenij ob zori trikra[illegible] budi ti, da bi dal svojim pripravljenim četam povelje za napad. Prav tako trdno in brezskrbno je spal Napoleon. Ko se je bitka pri Wagramu bližala zmagovitemu koncu, si je dal razprostreti medvedjo kožo na tla in je takoj zapal. Ko se je čez četrt ure zbudil, je stal okrog njega cel trop adjutantov s poročili z vseh strani bojišča.

Razlike v trdnosti spanja so vzrok za razlike v potrebi po spanju, ki jih kažejo ljudje. Tu moramo razlikovati zlasti dva tipa. Normalen, zdrav človek zaspi hitro, čez uro je njegovo spanje najglobje in postaja potem polagoma rahlejše, dokler se človek ne zbudi. Drugače je z živčnimi ljudmi. Ti počasi zaspijo, spanje jim je najglobje šele po dveh urah, a tudi tedaj ni posebno globoko. Do prebuditve trepeče njegova krivulja nemarno sem in tja. Človek prvega tipa spi najbolje v prvi polovici spalnega časa (nekoč bi rekli: pred polnočjo), in sicer tako dobro, da bi po treh, štirih urah lahko brez škode prenehal spati. Zadnje tri ure spanja so zanj pravi luksus. Ko se zbudi, je popolnoma spočit, telo in duh sta mu sveža, in v dopoldnevu doseže kmalu najvišjo točko svoje budnosti ter delovne zmogljivosti.

Povsem drugače je s človekom drugega tipa. Še proti jutru spi razmeroma trdno, ko vstane tako rekoč še na pol dremlje, budnost se mu počasi vrača in doseže svoj višek šele popoldne. To je popoldanski človek, kakor je oni dopoldanski. Idealni tip bodočnosti je seveda človek prvega tipa: kajti po vsem dosedanjem razvoju bi morali ljudje hitro zaspati, globoko in malo spati.

Dopoldanske ure naj bi se izkoristile za delo, ki zahteva maksimalni napor,

delo naj bi trajalo potem nekako do 15., poznejše ure naj bi bile namenjene razvedrilu in počitku. V ta tip bi bilo treba prevesti tudi zaspance drugega tipa, a to je, kakor nam kažejo dosedanje raziskave o človeškem spanju, povsem izvedljivo.

Važno podporo sme boj proti spanju pričakovati s strani kemije. Spanje je namreč pred vsem pojav utrujenosti zavoljo strupenih snovi, ki so se nabrale v telesu od mišičnega, živčnega in živčnega dela. Če damo psu opravljat neko delo tako dolgo, da bo od njega na smrt utrujen, in mu potem spečemu odvzamemo nekaj krvi ter jo vzbrizgamo drugemu, spočitemu psu, se bo zgrudil ta kakor narkotiziran, ne, zares narkotiziran, kajti omamijo ga strupene snovi utrujenosti iz krvi prvega psa. O siamskih dvojčicah Placzkovih je znano, da je alkohol omamil tudi tisto, ki ga ni pila. Če je ena brala kakšno napeto knjigo, je druga utrujeno zaspala. Če vbrizgamo utrujenemu psu krvi spočitega psa, bo začel dve minuti pozneje mežikati, stegovati se, kakor da je spal osem ur, vzdignil se bo, zazehal še enkrat in bo popolnoma bister. Podobne poskuse so izvršili z ljudmi. V normalnih prilikah se telo razstrupi med počitkom s sodelovanjem žlez z notranjim izločevanjem, ščitne žleze, stranskih obisti itd. Neki

raziskovalci trdijo, da potrebujejo ljudje s povečanim delovanjem ščitne žleze manj spanja nego drugi.

Pri nekem poskusu, pri katerem naj bi več ljudi ostalo budnih vsej šestdeset ur, sta se odrezali najbolje dve osebi z močno delujočo ščitno žlezo. Ponudili sta se, da ostaneta budni še osemnajst ur. Tu nam je dana priložnost za nadaljnjo rešitev tega problema. Poiskati je treba specifične utrujevalne tvarine in pa njim protivne snovi, ki jih razkrajajo. Insulin in njegova novejša nadomestila nadomestujejo delovanje trebušne slinavke; sintetske, vtumnom sorodne snovi kažejo v najmanjših količinah učinke višinskega sonca: ena sama pločica takšne snovi ima toliko vrednosti kakor 14 dni sončenja v planinah. Če si natremo telo s »tekočo svetlobo«, postanemo pod vso obleko zagoreli, kakor da smo ležali goli na ožarjeni peščini ob morju. Prav tako nam je mogoče odpravit z umetnimi pripomočki učinke utrujevalnih snovi. Države bi morale osnovati zavode za raziskovanje spanja. Ti bi jim prinašali več dobička nego novoosvojene pokrajine ali petrolejska polja.

Če bi nam uspelo, da bi danes normalno razdelitev dneva: osem ur dela, osem ur razvedrila in osem ur spanja spremenili,

ne da bi zdravju in delovni zmogljivosti škodili, n. pr. tako, da bi 9 ur delali, 9 ur se predajali razvedrilu in 6 ur spali, tedaj bi dobiček teh dveh ur prinesel družbi pravi prevrat. Izgubili ne bi pri tem vsekako nič časa, kajti užitek, ki ga imamo, kadar se odpravljamo utrujeni spat in kadar se spočiti zbudimo, nam ostane, tudi če spimo — toda trdno spimo — samo šest ur ali pa pet ali pa samo eno, kakor bo nemara nekoč v bodočnosti.

Kandirane vijolice

So cvetlice, ki jih ljudje uživajo kot posebno slaščico. V evropskih kuhinjah imajo sicer le majhno vlogo. Najvažnejše so med njimi menda artičoke, pri katerih so užitni nižji, mesnati deli odevalnih listov in plodišča. Ti deli pa so v resnici slastni.

Med prvo svetovno vojno so razpošiljali z Riviere po svetu kandirane vijolice, ki so bile seveda dragocena slaščica za ljudi s polnimi žepi. Podobno, kakor jemo pri nas v jajčnem testu povaljane in ocvrte kobule črnega bezga, pripravljajo na Japonskem cvetne grozde nekih rastlin, ki so sorodnice nepravih akacij. Tam uživajo kot solato tudi velike cvete nekih krizantem.

Spet bo nekaj cvenka

Gospodinja naštteva prednost kuhanja na električnih ploščah: Bolj snažno, lonci brez saj, ni treba ne kuriti, ne nakladati premoga na ogenj, polti je prijetno hladno v kuhinji, zavrtiš gumb in predon pritaviš jed za kubo, so električne plošče že žarče.

POTRATA škodoželjno:

»Napak, gospodinja! Nekako 5.000 vas kuha v Ljubljani na električnih ploščah in prav toliko vas kuha potratno. Najprej pripravi jedi, postavi lonec na ploščo in jo potem šele vključi. Rabi vedno le lonec z ravnim dnom in z enakim ali večjim premerom kot pa je plošča. Ko jed vre, zadostuje le polovica grelca za nadaljno kuho. Ker se gospodinje po teh pravilih ne ravnate, porabi vsaka vsak dan nijmanj 1/4 kilovatne ure preveč; vse gospodinje pa dnevno najmanj 1250 kilovatnih ur preveč. Letno zavržete vse gospodinje približno 450.000 kilovatnih ur in tako se v istem času prikoplji 450.000 lir v mojo malho. Najlepše se priporočam.«

Boj POTRATI!

GOSPODARSTVO

= **Nove mezdne ureditve.** V »Službenem listu« z dne 28. februarja je bila objavljena ureditev plač in mezd za moško in damsko krojaško obrt in industrijo, v »Službenem listu« z dne 5. marca pa ureditev plač in mezd za gradbeno obrt in gradbene postranske obrti. Obe mezdni ureditvi stopita v veljavo s povratno veljavnostjo za nameščence od 1. januarja t. l., za delavce pa s prvim mezdnim tednom v januarju t. l. Vrhovni komisar za operacijsko ozemlje Jadransko primorje je doslej izdal mezdne ureditve za 17 različnih strok. Poleg gori navedenih je bilo že prej objavljenih pet mezdnih ureditev, in sicer: 1) za industrijsko in obrtno predelavo lesa; 2) za opekarsko industrijo; 3) za mlinske obrate in tovarne jedilnega olja, 4) za kovinsko in električno industrijo in obrt ter 5) za obrate naravnega kamna. Še neobjavljene mezdne ureditve pa se nanašajo na fino keramično industrijo, na kemično industrijo, na izdelavo konzerv, za svilarne, na cementno industrijo, na prevozna podjetja, na papirno in kartonažno industrijo na živilsko industrijo in obrt, na tiskarne in knjigoveznice in na rudarsko stroko. Splošni delovni pogoji so v vseh teh mezdnih ureditvah enaki, tudi plače nameščencev so povsod enake. Razlikujejo pa se deloma delavske mezde.

= **Odprava konkurza.** Po 16 letih konkurznega postopanja je bil odpravljen konkurz registrirane stavbne zadruge »Here«, ker ni več kritja za stroške postopanja. Konkurz o imovini prezadolžene zadruge »Here« je bil razglašen 30. novembra 1928.

Bert Oehlmann: 28

NE SAMO ZA ZLATO

Roman

Trinajst ladij je bilo treba preveriti. Trinajst usod. Baray in Overbeck sta z zagrizeno vnemo opravljala to delo. Že nekaj mesecev je bilo, kar sta se ga bila lotila. Brskala sta po nemških in angleških arhivih ter iskala takratne poveljnike angleških vojnih ladij in pomožnih križark. Kolikor sta jih našla še živih, sta jih izprašala, poizvedovala o sto in sto rečeh, trkala tu in trkala tam ter odposlala v svet nešteto pisem — — in krog se je zoževal od dne do dne.

Zdaj sta vedela, da »Mihael« ni mogel biti med osmerico ladij, ki je bilo njih ime neznano. Zato ni mogel biti med njimi, ker se opisi, ki sta jih bila dobila, niso ujemali z »Mihaelom«, niti tedaj ne, če bi bil kapitan Drandstädt ladjo navzven predrugačil; kajti take spremembe imajo konec koncev meje, ki jih ne morejo preseči.

Ozko, čedalje ože, sta mogla že doma začrtati krog.

In zdaj se je račun izhajal s 3...

Tri ladje so bile ostale, izmed katerih je ena utegnila biti »Mihael«.

»Nordend«, »Kulmbach« ali »Frankental«.

Da, do tod sta bila prišla.

Toda izsledka vendar še nista imela v rokah. Morebiti sta se motila. Kako da ne? »Mihael« bi se bil utegnil tudi potopiti, ne da bi bil videl kakega sovražnika. Na morjih so viharji in plitvine, kleč in čeri, časih izbruhne na ladji požar, časih se razpoči kotel, ladja utegne zadeti na mino ali izgubiti krmilo, skratka, možnosti je na tisoče...

Ali tovariša sta bila mlada. Imela sta vero. Ta vera se ni dala omajati. Hotela sta najti ladjo, morala sta jo najti. V ta namen sta hotela poskusiti vse. In če bi morala nazadnje vendarle odnehati — dobro. Njuna dolžnost bi bila storjena. Nihče jima ne bi mogel očitati, da sta prezgodaj vrgla puško v koruzo. Borila bi se bila do zadnjega.

In potem — takoj po njunem prihodu v Anglijo — to neverjetno odkritje v Jeffersonovi ulici.

V Jeffersonovi ulici je imel neki John Crewe trgovino, kakršne so na celini redke. Pri Crewu si lahko kupil najrazličnejše stvari: cele mornarske oprave, posodo, starine, gugalnike, rabljene preproge, slike, ure, orodje in stare knjige.

Baray ne bi bil nikoli prišel v tako zadrego, da bi se bil moral napotiti v Jeffersonovo ulico, smrdljivo uličico nedaleč od Vzhodnoindijskih ladjedelnic. Nikoli, da ni bilo angleške pomožne križarke »Laurentic« ki je bila po spiskih potopila eno izmed osmerice neimenovanih nemških ladij na Pacifiku. Nikjer ni bilo moči najti namiga, kakšna je bila nemška ladja na oko. Treba je bilo torej poiskati člane nekdanje »Laurenticove« posadke. Bogme, to vam je bilo naporno delo! Poveljnik mrtev, prvi častnik mrtev, drugi mrtev, tretji — — —

Tretji častnik je bil še živ. Ime mu je bilo John Crewe. Danes ta dan je bil lastnik majhne trgovine v Jeffersonovi ulici, ki jo je prej imel njegov oče.

Da, tako je bil Baray zašel v Jeffersonovo ulico. Bivši prvi častnik na »Laurenticu« je bil čemeren petdesetletnik, ki ga je mučil revmatizem. Baray je nastopil pri njem kot kupec. Dal si je pokazati to in ono, nazadnje pa je jel govoriti o vojni.

John Crewe se je še dobro spominjal nemške ladje, ki so jo bili potopili nespoznano, ker je vzlic večkratnemu pozivu, naj se ustavi, hotela ubežati »Laurenticu«. Tucat težkih granat, izmed katerih jih je polovica zadelo Nemca pri sredi ladje, je zapečatilo njegovo usodo. Pogreznil se je v petih minutah.

Morje je bilo tisti dan neobičajno razburkano, niti misliti ni bilo na to, da bi spuščali čolne. Izmed Nemcev niso rešili nikogar. Ladja sama — nu, John Crewe jo je kar dobro opisal. In dalj ko jo je opisoval, bolj gotovo je bilo za Baraya, da ni mogla biti »Mihael«.

To je bilo po tem takem v redu.

Ali — v prodajalni Johna Creweja se je našlo še nekaj drugega, kar je prišlo pri tej priložnosti na dan. Ne več popoln tucat nožev in vilic iz težkega srebra, in v držajih nožev z drobcenimi črkami vrezana beseda: »Mihael«...

Mihael!

MALI OGLASI

Službe dobe

• **KUHARICO** sprejmem za vsa gospodinjska dela. Naslov v Jutru. 4802-1a-D

• **DEKLE** sprejmem za hišna dela. Naslov v Jutru. 4803-1a-D

*) **KUHARICO** samostojno gospodinjo, sprejmemo takoj. Kolodvorska 29. 4932-1a-D

Razno

VAJENKO za prešivanje gornjih delov, sprejmem takoj. Mirje 4. 4405-44

VAJENCA za ključavničarsko obrt, sprejmem. Avbelj Franc, ključavničarstvo, Celovška 102. 4365-44

VAJENCA čevljarskega, pridnega in poštenega, takoj sprejmem. Hrana in stanovanje pri mojstru. Naslov v Jutru. 4618-44-D

ŠIVILJSKO VAJENKO sprejmem. Naslov v Jutru. 4926-44-D

Prodam

ZNAMKE veliko zbirko, ugodno prodam. Poizve se v drogeriji Hermes, na vogalu Miklošičeve in Prešakove. 4642-6

LIMONO V ČAJU dobro nadomešča limonin ekstrakt Citrol. Steklenička prinesite seboj. Drogerija Anton Kanc, Židovska ul. 1. 4447-6

ELEKTROMOTOR 15 KS 380 Volt in dinamo 300 Amp. za galvanizacijo, proda Ilešič, Rimska cesta 13, Tel. 37-55. 4688-6

PREPROGO večjo in manjšo, ugodno prodam. Na ogled v trgovini »Umetnost«, Kolodvorska št. 30. 4745-6-D

VOZIČEK športni, crem, prešit, z debelo gumo, dobro ohranjen, zamenjam za damsko kolo ali prodam. Naslov v Jutru. 4868-6-D

PREŠIČE za rejo, 5 mesecev stare, odlične pasme, proda Sever & Komp. 4848-6

VOZIČEK športni, še nerabljen, ter moško kolo, skoraj novo, prodam ali zamenjam za protivrednost. Brejčeva 34. 4873-6-D

PLAŠČ črn, damski, prvovrstne kvalitete, s krznenim ovratnikom, prodam. Naslov v Jutru. 4874-6-D

VOZIČEK globok, predvojni, prodam ali zamenjam za športnega, dobro ohranjenega. Tržaška 90, Vič, slaščičarna. 4875-6-D

PLAŠČ ženski, za močnejšo osebo, ugodno prodam. Naslov v Jutru. 4905-6-D

TEKAČ tipežen, ugodno prodam. Naslov v Jutru. 4904-6-D

SVETILKO Hanau, kliničnl model, za istosmerni tok, 220 Volt, prodam. Naslov v Jutru. 4908-6-D

POVRŠNIK iz svetlega double blaga, za srednjemočno postavo, prodam. Naslov v Jutru. 4801-6-D

VOZIČEK nov, športni, prodam. Škofja 17, pritličje desno. 4747-6-D

POSTELJE otroške, s predalom, proda trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. 4676-6-D

VOZIČEK otroški, športni, prodam. Ogled od 8. do 9. ure, Pirš, Rimska 6/I. 4828-6-D

RADIO manjši in klarinet B, prodam ali zamenjam za blago za obleko. Povšetova 96b, priti. Kodeljevo. 4840-6-D

OBLEKO moško, novo, temnosivo, predvojno blago, prodam ali zamenjam. Šiška, Gosposvetska 112. 4953-6-D

POHIŠTVO razno, dobro ohranjeno, naprodaj v Ciglarjevi ulici 8. Ogled v nedeljo od 9. do 17. ure. 4983-6-D

VOZIČEK otroški, globok, boljši, iz predvojnega materijala, ugodno prodam. Vodnikova 10, Šiška. 4967-6-D

PISALNI STROJ S. I. m. prodam. Naslov v Jutru. 4965-6-D

VOLNO belo, za prejo, 17 kg, prodam. Naslov v Jutru. 4974-6-D

ŽENSKO KOLO dobro ohranjeno, prodam. Naslov v Jutru. 4976-6-D

PREPROGO z predposteljnikoma, prodam. — Ogled od 9. do 3. ure. Josip Mlakar, Privoz 17. 4978-6-D

SERVIS kavni, prodam. Ogled v ponedeljek od 18. do 12. ure. Miličinskega 12, Trobevšek. 4947-6-D

KOSTUM temnomoder, prodam. Ogled v ponedeljek od 8. ure dalje pri krojaču na Mestnem trgu 3/II. 4949-6-D

OPAŽ iz macesnovega lesa za kmečko ali lovsko sobo, v izmeri 20 kv. m, prodam. Idriška 9. 4939-6-D

NASTAVEK srebrn, za sadje, prodam. Naslov v Jutru. 4930-6-D

PEČ kopalno (na drva ali premog), kad, luč in dvodelni kuhinjski umivalnik, vse v dobrem stanju, prodam. Tavčarjeva 2/I, desno. 4943-6-D

RADIO nov, 4-cevni znamke Philips, prodam. Naslov v Jutru. 4927-6-D

KOLO moško, dobro ohranjeno, prodam. Naslov Jutru. 4920-6-D

GRAMOFON v omarici z automatskim prekinjevalcem, primeren tudi za lokale, prodam. Medvedova 10, priti. levo. 4928-6-D

FOTOAPARAT Voigländer, skoro nov in gramofon, kovčeg, Columbia, s ploščami, prodam. Naslov v Jutru. 4946-6-D

GOJZERJE skoraj nove, prodam ali zamenjam za moško kolo. Rožiko doplačam. Novak, Resljeva cesta 30, podpritl. 4935-6-D

Kupim

SLOVENSKO in tuje le poslovje ter ostale izvirne knjige in prevode — kupuje Janez Dolžan — knjigarna, Stritarjeva ulica. 407-7

SLIKE naših starejših in mlajših mojstrov, kupim. Pridem na dom. Naslove pustiti v upravi Jutra pod »Slike«. J-446-7

KUPIM: nove in nošene lisičje, kunje in dehorjeve boe, usnjene kovčke, aktovke, žoge z dušo in jermena, žimo in ščetine, stare pile in rašpije, polhove kože, lisičje, mačje in druge z belo dlako. D. Zdravič, Ljubljana, Stari trg 30. 4733-7

PLAŠČ iz balonske svile, dobro ohranjen ali nov, kupim. Ev. dam protivrednost. Naslov v Jutru. 4443-7-D

PISALNI STROJ boljši, in železno blagajno, kupim. Ponudbe z navedbo cene in znamke, poslati Jutru pod »M. T.« 4612-7

OSI 80 mm premera, 1350 in 1500 mm dolge, ter valjčaste ležaje, 55 mm luknja, kupi Ilešič, Rimska 13, tel. 37-55. 4687-7

KUKALA boljša, gledališka, malih oblik, dobro ohranjena, kupi optik Zajec, pasaža nebotičnika. 4554-7

ROČKE (kante) plošče vinaste, kupuje »Petro nafta«, A. Hmelak, Ljubljana, Ciril Metodova 35a. J-442-7

TEHTNICO decimalno, 200 kilogr. z utežmi, kupimo. Petronafta A. Hmelak, Ciril-Metodova (Tyrševa) 35a. 4760-7

KOLESA kupuje tvrdka »Promet«, nasproti Križanske cerkve. 4913-7-D

VOZIČKE otroške, kupuje tvrdka »Promet«, nasproti Križanske cerkve. 4912-7-D

PESO krmilno, kupim. Dam protivrednost. Naslov v Jutru. 4919-7-D

GLEDALIŠČE lutkovno, novo ali dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe Jutru pod »Lutke«. 4921-7-D

KOZUŠČEK otroški, ali strojeno kožo jagenjčka, s kratko striženo dlako, kupim ali zamenjam za protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Po dogovoru«. 4886-7-D

KOLO moško ali samo stojalo, močno in dobro ohranjeno, nad 70 cm dolgo, z mufnami brez plaščev, kupim. Plačilo v gotovini ali protivrednosti. Naslov pri hišniku Gorupova 10, Obrtna šola. (Od 12. do 16. ure). 4897-7-D

TRENČKOT plašč, prvovrsten, moški, ali blago zanj, kupim ali zamenjam za protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Spomladanski plašč«. 4888-7

KOLO dobro ohranjeno, kupim. Dam protivrednost. Naslov v Jutru. 4891-8-D

LONEC emaljiran, 8 do 10 litrski, tudi rabljen, kupim. Naslov v Jutru. 4907-7-D

ŽORJET črn, ali svilo, par metrov, kupim. Naslov v Jutru. 4783-7-D

PREPROGO pirotsko, sarajevsko ali drugačno, kupim. Ponudbe Jutru pod »Preproga«. 4746-7-D

PISALNI STROJ dobre znamke, portabl, kupim. Ponudbe Jutru pod »Pisalni stroj«. 4646-7-D

PREDMETE vsakovrstne, kupuje in prodaja trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. 4675-7-D

RJUHE, kapne, posteljno perilo in razna oblačila, kupi Hinko Privšek, Gradišče 7. 4811-7-D

PRIBORE jedilne, servise, krožnike, kozarce in steklenice, kupi Hinko Privšek, Gradišče 7. 4810-7-D

VRTALNI STROJ električni, kupim. Celovška c. 21. 4537-7-D

BRISAČE frotirke, kuhinjske brisače in drugo perilo, kupi Hinko Privšek, Gradišče 7. 4818-7-D

TEHTNICE razne kuhinjske »Berkel« in »Grassor«, kupi Hinko Privšek, Gradišče 7. 4817-7-D

VOZIČKE otroške, globoke, športne in druga vozila, kupi Hinko Privšek, Gradišče 7. 4816-7-D

RADIOAPARATE v dobrem stanju in razna glasbila, kupi Hinko Privšek, Gradišče 7. 4815-7-D

GRAMOFONE tamburice, kitare in druga glasbila, kupi Hinko Privšek, Gradišče 7. 4814-7-D

PISALNE STROJE moške in ženska kolesa, kupi Hinko Privšek, Gradišče št. 7. 4813-7-D

PREPROGE perzijske, bosanske, pirotske, tekače in linolej, kupi Hinko Privšek, Gradišče 7. 4812-7-D

OTOMANO dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe Jutru z navedbo cene pod »Lepa otomana«. 4827-7

FOTO - APARATE vseh vrst, fotopribor, radio in druge slične predmete, stalno kupuje in takoj plača Fototehnika, Dunajska c. 15. 4598-7-D

ZNAMKE veliko serijo, Ljubljanske pokrajine, ev. četvorčke, kupim. Ponudbe Jutru pod »Četvorčki«. 4962-7-D

VOZIČEK športni, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe Jutru pod »Predvojni«. 4967-7

VOZIČEK športni, nov ali dobro ohranjen, kupim. Debeljak, Staničeva ul. 31. 4971-7-D

HRAM, Modro ptico in druge knjige, samo dobro ohranjene, kupi knjigarna Žužek, pasaža. J-447-7

ROLLEIFLEX ali Rolleicord, nov ali malo rabljen, kupim. Ponudbe Jutru pod »Rolleiflex«. 4954-7-D

LEŽAJI krogljični, 2 kom., dim 65/115/14 in konični dim. 65/120/25, kupim. Mehanična delavnica Grašič, Kolodvorska ul. 25. 4963-7-D

BLAGO svileno, predvojno, za dve odeji, kupim. Ponudbe Jutru pod »Odeja«. 4970-7-D

KOLESI damsko in moško, lahko tudi stari, brez plaščev, kupim. Ponudbe Jutru pod »Dobri okvirji«. 4981-7-D

KNJIGE: Dunajski Zvon letnik 4, Ljubljanski Zvon letnike 1884, 1911, 1916, Kos: Gradivo, vse dele; Melik: Slovenija I/II, Etnolog I/II, V, VI, X, XI; Plis: Stavb. slogi; Dimitz: Geschichte Krains Valvasor; Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar; Neufert: Bauentwurfslehre Hütte tudi posamezne dele, Baum: bach: Zlatorog nemški, več izvodov, potem vse slovenske knjige, nemške pripovedne, znanstvene, najnovejše dobe kupimo. 4927-7-D

URO stensko, z omarico in nihalom, kupim. Ponudbe z navedbo cene Jutru pod »Gričar«. 4948-7-D

GOJZERJE št. 40, dobro ohranjene, kupim. Rimska c. 17, priti. 4940-7-D

BLAGO za ženski plašč, predvojno, dobre kvalitete, kupim ali zamenjam za protivrednost. Naslov pustite v Jutru pod »Kurivoc«. 3954-7-D

KOLO damsko, novo ali malo rabljeno, dobre znamke, kupim. Naslov v Jutru. 4936-7-D

RJUHE kupuje tvrdka »Promet«, nasproti Križanske cerkve. 4911-7-D

BLAGO vsakovrstno sukno, kupuje »Promet«, nasproti Križanske cerkve. 4910-7-D

Zamenjam

MLIN majhen, električni, rabljen, v brezhibnem stanju, prodam ali zamenjam za kravo s teletom ali brejo kravo. Naslov v Jutru. 4561-8

ČEVLJE damske, nove, št. 39, z visoko peto, zamenjam za istotake z nizko peto. Naslov v Jutru. 4726-8-D

GRAH zamenjam za moko, krompir. Beljaška 34, Šiška. 4692-8-D

HARMONIKO »Hohner«, dvovrstno, s poltoni, zamenjam za protivrednost. Beljaška št. 34, Šiška. 4693-8-D

SUKNJIČ telovnik in nekaj perila za 17—18-letnega mladeniča, ter par elegantnih moških polčevljev št. 43, vse prav dobro ohranjeno, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 4899-8-D

DRVA zamenjam za obleke ali blago za obleke od 8 do 16 let. Ponudbe Jutru pod »Kadilec«. 4829-8-D

VOZIČEK športni, najboljši, predvojni, zamenjam za kokošjo pičo. Ponudbe Jutru pod »Kokošja pica«. 4834-8-D

KROMPIRJA 300 kg, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 4855-8-D

ŠIV. STROJ Singer, v dobrem stanju, zamenjam delno za protivrednost. Naslov v Jutru. 4841-8-D

BLAGO črno, volneno, predvojno, zelo lepo, za damski kostum ali plašč, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 4956-8-D

PLENICE in srajčke za dojenčka, nove ali dobro ohranjene, vzamem v zameno. Ponudbe Jutru pod »Obuje Tetra«. 4955-8-D

GRADL za žimnice, krasen, model, rožast, predvojno blago, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 4959-8-D

GOJZERJE suknjič in dekliški plašč, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 4969-8-D

GOJZERJE št. 42, predvojne, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 4975-8-D

VIŠINSKO SONCE znamke Univas, največji namizni model, zamenjam za naturalije ali za dober radioaparat. Ponudbe Jutru pod »Višinsko sonce«. 4977-8-D

BLAGO 15 m, predvojno, za zavese, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 4944-8-D

JAJCA sveža, zamenjam za protivrednost. Levčeva 3, priti. 4950-8-D

VOZIČEK otroški, globok, krem, zamenjam za dober radio z doplačilom. Kolezijska ul. 23 4942-8-D

FOTOAPARAT Voigtländer, v brezhibnem stanju, zamenjam za protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Kadilec«. 4916-8-D

JARČKO 8 mes. staro, zamenjam za kokošjo pičo. Prisojna ul. 5, pritličje desno. 4918-8-D

V najem

NJIVO ob Vodovodni cesti, 1064 kv. m, oddam samo za lucerno. — Informacije Parmova 22/II. 4838-17-D

Posest

HIŠO v sredini Ljubljane, trgovsko ali stanovanjsko, kupim do 6 milijonov. Ponudbe Jutru pod »Pravočasno prodal«. 4778-20

PARCELO stavbno, v bloku, kupim. Ponudbe Jutru pod »Plačam«. 4901-7-D

PARCELO stavbno, na lepem kraju ob cesti, prodam za Lir 300.000. Naslov v Jutru. 4947-20

PARCELO stavbno, 4000 kv. m, ugodno prodam v Zg. Šiški, Koeze Bonča, Aleševčeva 6, Sp. Šiška. 4890-20

PARCELO prodam za lir 570.000. Naslov v Jutru. 4844-20

NJIVO in travnik, znotraj bloka, ca 15.000 kv. m, dam v najem. Jaka Gorjanc, Frankopanska 5, Sp. Šiška. 4960-20-D

PARCELI stavbni in zemljišče za obrt, za Bežigradom, parcelo ob Gerbičevi ulici in parcelo na Fužinah, prodam. Realitetna pisarna Kunaver, Miklošičeva 34. 4933-20-D

Stanovanja

STANOVANJE etažno ali del hiše, najraje v središču mesta, kupim. — Sem dostojen, miren in snažen. Glavač, Ljubljana, Poštni predal 217. 4941-21a-D

Kupim

SOBO oddam pošteni osebi proti postrežbi stanovanja. Ponudbe Jutru pod »Center 24«. 4917-23-D

Sobe iše

SOBO s posebnim vhodom v okolici univerze, iščem. Ponudbe Jutru pod »Marec«. 4657-23a

SOBO opremljeno, za Bežigradom, iščem za takoj ali s 1. aprilom. Ves dan odsoten. Naslov v Jutru. 4877-23a-D

GARSONJERO ali sobo s posebnim vhodom, prazno za Bežigradom, išče samostojna gospodična. Plača lahko v naturalijah. Naslov v Jutru. 4694-23a-D

SOBO opremljeno, s štedilnikom, v Rožni dolini, Viču ali na Glincah, išče gospodična za takoj ali pozneje. Ponudbe Jutru pod »Točen plačnik«. 4961-23a-D

SOBO sončno, po možnosti v bližini Mirje, išče uradnica. Naslov v Jutru. 4968-23a-D

SOBO s kuhinjo išče samostojna gospa. Plačilo v protivrednosti. Ponudbe Jutru pod »Gospa«. 4945-23a-D

SOBO prazno, s štedilnikom, iščem za takoj. Najraje v Zg. Šiški. — Naslov v Jutru. 4924-23a-D

Ženitve

GOSPA želi spoznati starejšega gospoda v svrho možitve. Ponudbe Jutru pod »Dober može«. 4830-25-D

Razno

KLAVIRJE strokovnja šk. popravlja in ugla šuje Prva kranjska tovarna klavirjev, zastopstvo Ljubljana. Privoz 10. — Telefon 33-40 J-402-37

UGLAŠEVALEC glasovirjev, Jurašek. Zrinjskega 7/II, telefon 39-23. J-337-37

PODJETJE dobro situirano, išče 150.000 Lir kratkoročnega